

OKMÁNYI KALÁSZAT A BÉCSI ERDŐDY-LEVÉLTÁRBÓL — Késő Anjou-kori és egyéb oklevelek, 1244–1400

Süttő Szilárd

Miskolci Egyetem, Középkori és Kora Újkori Magyar Történelem Tanszék, 3515 Miskolc-Egyetemváros

2005 májusában egy bécsi Collegium Hungaricum ösztöndíj révén gróf Erdődy Imre szíves engedélyével, amit ezúton is köszönök, valamint Fazekas István magyar levéltári delegátus sokoldalú segítségével, amit szintén hálásan köszönök, lehetőségem nyílt a bécsi Haus-, Hof- und Staatsarchivban őrzött Erdődy-levéltárban kutatni. Egyéni érdeklődésemnek megfelelően a késő Anjou-kori (1382. szeptember 11. – 1387. március 30.) okleveleket néztem át, és az alábbiakban ezeknek, illetve a bennük átírt vagy ezeket átíró kiadatlan okleveleknek szövegét adom, a teljesség igényével – meg kell azonban jegyezni, hogy a levéltár jelenlegi feltártsága mellett¹ egyáltalán nem zárható ki, hogy a levéltárban lappanganak még oklevelek e korból.²

Az eredeti és a teljes szövegben átírt oklevelet külön tételként vettem fel, a tartalmilag átírtakra és említettekre csak néhányszor³ utalok

az átírás szövegén kívül. Az okleveleket teljes szövegben közlöm,⁴ de azok esetében, melyeknek kiadásáról tudomásom van, csak az esetleg jobb példányról készült kiadás és az Erdődy-levéltárban őrzött szöveg, illetve a kiadás és az én olvasatom közti esetleges eltérést jelzem, tekintet nélkül a kiadás írásmódjára (Varjú Elemér a Bánffy-oklevéltárban⁵ pl. a klasszikus helyesírást alkalmazta, de minden egyes „ae” esetében felhívni a figyelmet arra, hogy az eredetiben szokott módon „e” áll, főleg és az oklevél újraközlésénél is több helyet igénylő lett volna). Jelzem viszont, hogy az Iványi Béla által a galgóci Erdődy-levéltárról készített és jelenleg az Országos Levéltárban őrzött regeszták⁶ között mely bécsi oklevelek kivonatai fordulnak elő.⁷

Megjegyzendő még, hogy az oklevél jelzete⁸ és zárójelbe tett eredeti jelzete, illetve ez utóbbi változatai mellett átírt oklevelek esetében megadom még keltezésének sorszámát, vagyis az

¹ A segédletekről ld. KIS PÉTER: Kiadatlan oklevelek az Erdődy család Bécsben őrzött levéltárából (1251–1297). Levéltári Közlemények 75. (2004.) 65–81. (a továbbiakban: KIS), különösen 66.

² Az alábbi – lényegében a jelen szöveggel megegyező – forráskiadást 2005. augusztus 23-án adtam le a Levéltári Közlemények szerkesztőségének. Ott azt közlésre elfogadták, majd 2005. november 2-án értesítettek, hogy Gecsényi Lajos, a Magyar Országos Levéltár főigazgatója, egyszerűen a Levéltári Közlemények főszerkesztője úgy döntött, miszerint nem a 2005/2., hanem a 2006/1. számban fog megjelenni. Miután azonban sem ebben a számban nem jött ki, sem a következőben, legutoljára pedig a 2007/1.-ből is kimaradt, egyértelművé vált, hogy a Levéltári Közlemények szerkesztősége ezeket az okleveleket valójában nem kívánja közölni, s így – ettől a packázástól már némileg elkedvetlenedve – igen nagy örömmel fogadtam a Gesta részéről megnyíló lehetőséget publikálásukra.

³ A D 274 jelzetű, meglehetősen hosszú oklevél esetében. Az ennek terjedelméből adódó nehezebb áttekinthetőség mellett egyfelől némely benne tartalmilag átírt – részben Árpád-kori – oklevél jelentősége, másfelől pedig az a tapasztalat, hogy a hosszabb diplomákban igen gyakran maradnak feltáratlanul tartalmi és teljes szövegű átírások (ehhez vö. SÜTTŐ SZILÁRD: Anjou-Magyarország alkonya.

Magyarország politikai története Nagy Lajostól Zsigmondig, az 1384–1387. évi belviszályok okmánytárával. I–II., Szeged 2003. [a továbbiakban: SÜTTŐ: Anjou-Magyarország], I. 173–198.), indokolja ezt a kivételezést.

⁴ Kivéve a D 10031 jelzetű oklevelet, amely egy meglehetősen gyatra 1747-es hiteles másolat rossz kivonatos másolata, ld. a 32. ill. 35. számokat.

⁵ Oklevéltár a Tomaj nemzetségbeli Losonczi Bánffy család történetéhez. I. kötet: 1214–1457., szerkesztette VARJÚ ELEMÉR, Budapest, 1908.; II. kötet: 1458–1526., szerkesztette s az I. és II. kötethez mutatót készített Dr. IVÁNYI BÉLA, Budapest, 1928. A továbbiakban: BÁNFFY.

⁶ Q 283. 11. doboz. 11/2. csomó: 1000–1399.; 11/3. csomó: 1400–1499. (A továbbiakban: IVÁNYI.)

⁷ Itt meg kell jegyezni, hogy Iványi ezen amúgy is igen jó és máig sajnós kiadatlan munkájának értékét fölöttébb megnöveli az a körülmény, miszerint e regeszták jelentős részükben nemcsak egy Magyarországon jelenleg elérhetetlen, hanem a második világháborúban súlyos pusztulást szenvedett levéltár forrásanyagát őrzik hazánk középkori történetéről.

⁸ Ez elé mindig odaértendő: Österreichisches Staatsarchiv; Haus-, Hof- und Staatsarchiv (a továbbiakban: HHStA); Archiv Erdődy, Urkundensammlung.

átíró oklevél azon sorának számát is – ahol a negatív szám, csakúgy mint a kiadásoknál, alulról számítandó sort jelöl –, amelyben az oklevél keltezése, illetve a keltezés megállapításához szükséges elemek találhatóak.

1.

Komárom mellett, 1244. október 28.

IV. Béla király körmeneti hospes-einek egyéb kiváltságok mellett használati jogot ad a Rába menti, Dereske falutól Gelka malom helyéig terjedő kaszálóra.

Kivonatossan említve V. István király 1270. évi, napi dátum nélküli oklevelében, 2. szám (keltezés: 14. sor). V. István teljes szövegű átírását átírta I. Károly 1328. június 2-án; ez utóbbi oklevél eredetije megtalálható a Magyar Országos Levéltárban: Diplomatikai Levéltár [a továbbiakban: DL] 40537. IV. Béla oklevelének ezen példány alapján készült kiadásai: Hazai okmánytár. I–VIII. Kiadták NAGY IMRE, PÁUR IVÁN, RÁTH KÁROLY, VÉGHÉLY DEZSŐ, IPOLYI ARNOLD. Győr – Budapest, 1865 – 1891. (a továbbiakban: HO), VI. kötet (IPOLYI ARNOLD, NAGY IMRE és VÉGHÉLY DEZSŐ, Budapest, 1876.) 42–43.; Urkundenbuch des Burgenlandes und der Angrenzenden Gebiete der Komitate Wieselburg, Ödenburg und Eisenburg. I–V. Bde, bearbeitet von HANS WAGNER, IRMTRAUT LINDECK-POZZA, LEONHARD PICKLER, Wien – Köln – Graz – [Eisenstadt], 1955 – 1999 (a továbbiakban: UBB), I. (HANS WAGNER, Graz – Köln, 1955) 210–211. A HO alapján regesztája: Az Árpád-házi királyok okleveleinek kritikai jegyzéke. I–II. Szerk. SZENTPÉTERY IMRE – BORSIA IVÁN, Budapest, 1923 – 1987. (a továbbiakban: REG. ARP.) I. kötet, (SZENTPÉTERY IMRE, Budapest, 1923.) 786. szám. – IV. Béla oklevelének eredeti példánya azonban megtalálható az Erdődy-levéltárban: D 5 (83–6–1), s így a REG. ARP. megállapítása („Eredetije – a Hazai okmánytár szerint – a gr. Erdődy család levéltárában.”), amit az UBB joggal tévedésnek minősít („Wenn Szentpétery nach Hazai okm. a. a. O. ein Original im Erdődy-Familienarchiv angibt, muß auf ein Irrtum beruhen, da dort davon nichts erwähnt wird.” [210. oldal]) nem teljesen alaptalan: a HO-ban ugyan tényleg nincs szó az Erdődy-levéltárról IV. Béla diplomájával kapcsolatban, és ezt az oklevelet valóban csak többszörös átírásból adták ki, de az eredeti tényleg megvan az Erdődy-levéltárban.

– Az eredetiben tehát az UBB 211. oldala 10. sorában álló „*Kurmund*” helyett „*Kurmend*”;
– 14–15. sorában „*assumptorum*” helyett „*assumpturum*”;
– 17. sorában „*convenire*” helyett „*conveniri* [sic!]”;
– 22. sorában „*violenca*” helyett „*violentiam*”;
– 33. sorában „*alicui*” helyett „*aliqui*”;
– 37. sorában „*habeant*” helyett „*habeat*”;
– 38. sorában „*tamen ultra*” helyett „*tamen occasione ultra*” olvasandó szerintem.

2.

Székesfehérvár, 1270. (napi dátum nélkül)

V. István király átírja IV. Béla királynak a körmeneti hospes-eknek adott 1244. október 28-i adománylevelét (ld. I. szám).

Említve I. Károly király 1328. június 2-i oklevelében, 9. szám (keltezés: 13–14. sorok). Ezen oklevél, benne V. István teljes szövegű átírásával megtalálható a Magyar Országos Levéltárban: DL 40537. Ez utóbbi példány alapján készült kiadásai: HO VI. 177–178.; UBB I. 383–384. A HO alapján regesztája: REG. ARP. II. kötet [1. füzet] (SZENTPÉTERY IMRE, Budapest, 1943.) 2063. szám. – Ennek az oklevelnek az eredetije is megtalálható az Erdődy-levéltárban: D 14 (83–6–2).

– Az eredetiben az UBB 384. oldala 3. sorában álló „*Kurmund*” helyett „*Kurmend*”;
– 4. sorában „*obtulerunt*” helyett „*optulerunt*”;
– 12. sorában „*dupplicis*” helyett „*duplicis*”;
– 13. sorában „*Orodyensis*” helyett „*Orodiensis*” olvasandó szerintem.

3.

Székesfehérvár, 1275. augusztus 1.

A fehérvári káptalan előtt a Gutkeled nemzetség tagjai (Kozma fia: Kozma ispán és Odun fia: Ivánka egy részről, más részről Drug fiai: Péter ispán és Lőrinc, fivérük: Miklós nevében is, továbbá Sém fia: Lukács ispán) az Egged-i monostor kegyuraságáról megegyeznek.

Átírva a váradi káptalan 1309. március 15-i oklevelében, 8. szám (keltezés: 15–16. sorok). Az oklevél eredetije megtalálható a Magyar Országos Levéltárban: DL 40127. Kiadása (a bécsi példányból): KIS 73.

– A 15. sorban „*quam*” helyett „*que*”;
– a 16. sorban „*arbitri* [sic!]” helyett inkább „*arbitrii*”;

– a 19. sorban „*Varadiensis*” helyett „*Waradiensis*” olvasandó szerintem.

4.

Várad, 1275. (napi dátum nélkül)

A váradi káptalan előtt a Gutkeled nemzetség tagjai (Kozma fia: Kozma ispán, Odun fia: Ivánka nevében is, egy részről, más részről Drug fia: Lőrinc, testvérei: Péter és Miklós nevében is, továbbá Sém fia: Lukács ispán) az Egged-i monostor kegyuraságáról megegyeznek.

Átírva a váradi káptalan 1309. március 15-i oklevelében, 8. szám (keltezés: 20. sor). Kiadása: KIS 73–74.

– A 74. oldal 1. sorában „*Varadiensis*” helyett „*Waradiensis*”;

– a 74. oldal 8. sorában „*Varadiensis*” helyett „*Waradiensis*” olvasandó szerintem.

5.

Várad, 1278. június 1.

A váradi káptalan előtt a Gutkeled nemzetség tagjai (Drug fiai: Péter ispán és Lőrinc, atyafiaik: Sém fia: Lukács ispán és Miklós nevében is egy részről, más részről Kozma fia: Kozma ispán és Odun fia: Ivánka mester) az Egged-i monostor birtokainak védnökségét maguk közt felosztják.

Átírva a váradi káptalan 1309. március 15-i oklevelében, 8. szám (keltezés: -14. sor). A hajdan az Erdődy-levéltárban őrzött, de jelenleg már nem regisztrált eredetinek kiadása (a dátum sérülése miatt pontatlan keltezéssel): HO VII. kötet (IPOLYI ARNOLD, NAGY IMRE és VÉGHELY DEZSŐ, Budapest, 1880.) 124.

– Jelen átírásban a kiadás 8. és 14. sorában álló „*Durug*” helyett „*Drug*”;

– 8. és 15. sorában „*Lucha*” helyett „*Luca*”;

– 9. sorában „*Sem*” helyett „*Seem*”;

– 10. sorában „*Ivanka*” helyett „*Iwanka*”;

– 13. sorában „*prenotati*” helyett „*predicti*”;

– 14. sorában „*berekiou*” helyett „*Berukjo*”;

– 15. és 17. sorában „*suscepissent*” helyett „*sussepissent*”;

– 15., 19., 20. és 22. sorában „*comites*” helyett „*comes*”;

– 16. sorában „*Her*” helyett „*Eer*”;

– 16. sorában „*Tichiam*” helyett „*Tytiam*”;

– 21. sorában „*Obligaranit*” helyett „*Obligaverunt*”;

– 22. sorában „*ullam*” helyett „*nullam*”;

– 24. sorában „*suscitare*” helyett „*susscitare*”;

– 25. sorában a csonka évszám („*M^o cc^o septuagesimo*”) helyén „*M^{mo} C^o C^o septuagesimo octavo*” olvasandó szerintem.

6.

Buda, 1279. augusztus 27.

IV. László király egyfelől Kozma ispán és Odun fia: Ivánka, másfelől pedig Drug fiai: Péter ispán, Lőrinc és Miklós vallomása alapján oklevélbe foglalja a köztük létrejött megegyezést az Egged-i monostor kegyuraságáról és birtokairól.

Átírva a váradi káptalan 1309. március 15-i oklevelében, 8. szám (keltezés: -3. sor). A váradi káptalan átíró oklevelének eredeti példányából kiadva: REG. ARP. II. kötet, 2-3. füzet (SZENTPÉTERY IMRE kéziratának felhasználásával szerkesztette BORSA IVÁN Budapest, 1961.) 3002. szám.

– Jelen átírásban a kiadás 1. sorában álló „*Hungarie*” helyett „*Ungarie*”;

– 2. sorában „*Ivanka*” helyett „*Iwanka*”;

– 3. sorában „*Nycolaus*” helyett „*Nicolaus*”;

– 3. sorában „*Drug*” helyett „*Drog*”;

– 9. sorában „*in divisione*” helyett „*in divisionem*”;

– 14. sorában „*M^o” helyett „*M^{mo}” olvasandó szerintem.**

7.

Várad, 1287. december 11.⁹

Benedek váradi püspök Kis Kozma ispán és Odun fia: Ivánka mester egész nemzetségük nevében előadott panaszára Drug fiait: Péter ispánt, Lőrincet és Miklóst kiközösítés terhe alatt inti, hogy az általuk várrá alakított Egged-i monostort pünkösdig üritsék ki, és a szerzeteseknek okozott károkat térítsék meg.

⁹ Az Anjou-kori Oklevéltár (Documenta res Hungaricas tempore regum Andegavensium illustrantia 1301-1387, praeside JULIO KRISTO, adiuvantibus TIBURTIO ALMÁSI, LADISLAO BLAZOVICH, GEISA ÉRSZEGI, FRANCISCO MAKK. Budapestini – Szegedini, a továbbiakban: AOKLEV) II. kötetének (szerk.: KRISTÓ GYULA, 1992.) 591. számú regesztája (259–260. old.) szerint az oklevél kelte csak ebben a bécsi átírásban 1287. december 11., az ennek alapjául szolgáló korábbi átírás (DL 40319) szerint 1278. december 8. lenne. Ez azonban nem áll, a keltezés a DL 40319-es oklevél 23. sorában is az Erdődy-levéltárbeli példánnyal egyezőnek, azaz feloldva 1287. december 11-nek tűnik.

Átírva a váradi káptalan 1309. március 15-i oklevelében, 8. szám (keltezés: -8-7.; -14-13. sorok). Kiadása: KIS 75-76.

– A 76. oldal 10. és 14. sorában „*Penthecostis*” helyett „*penthecostes*” olvasandó szerintem.

8.

Várad, 1309. március 15.

A váradi káptalan Kozma ispán fia: Kis Kozma ispán, Odun fia: Ivánka mester, és ugyanazon Kozma ispán fia: Ivánka mester kérésére átírja a fehérvári káptalan 1275. augusztus 1-jei (ld. 3. szám), a váradi káptalan 1275-ös (ld. 4. szám), a váradi káptalan 1278. június 1-jei (ld. 5. szám), Benedek váradi püspök 1287. december 11-i (ld. 7. szám) és IV. László király 1279. augusztus 27-i (ld. 6. szám) okleveleit.

Átírva a váradi káptalan 1383. augusztus 20-a után kelt oklevelében, 23. szám (keltezés: -2-1. sorok). Az oklevél eredetije megtalálható a Magyar Országos Levéltárban: DL 40319. Regesztája (a DL 40319-ből): AOKLEV II. 591. szám (259–260. oldal).

Nos, capitulum ecclesie Waradiensis, tenore presentium significamus, quibus expedit, univervis, quod comes Cosmas Parvus filius comitis Cosme, et magister Iwanka filius Odum [sic!], ac magister Iwanka filius eiusdem comitis Cosme coram nobis personaliter constituti exhibuerunt nobis litteras capituli Albensis Regalis; et duo paria litterarum nostrarum cum sigillo antiquo confectarum; et venerabilis patris Benedicti episcopi bone memorie; et litteras Ladislai regis felicitis recordationis petentes, quod quia easdem pro suis necessitatibus et viarum discrimina secum ferre vel transmutare [sic!] non auferent, ut tenorem earundem de verbo ad verbum presentibus transscribi faceremus ad cautelam, et sigillo nostro communiri, quarum tenores tales sunt: [Következik a fehérvári káptalan oklevele 1275. augusztus 1-jéről, ld. 3. szám.] Item. [Következik a váradi káptalan oklevele 1275-ös, napi dátum nélküli oklevele, ld. 4. szám.] Item. [Következik a váradi káptalan oklevele 1278. június 1-jéről, ld. 5. szám.] Item. [Következik Benedek váradi püspök 1287. december 11-i oklevele, ld. 7. szám.] Item. [Következik IV. László király 1279. augusztus 27-i oklevele, ld. 6. szám.] Nos vero communis iuris debito provocati easdem litteras presentibus

transscribi facientes appositione sigilli nostri duximus consignandas non rasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas. Datum sabbato proximo ante dominicam Iudica me anno Domini M^{mo} CCC^{mo} nono.

9.

1328. június 2.

I. Károly király átírja V. István király 1270-es oklevelét (ld. 2. szám), amely átírja IV. Béla királynak a körmendi hospes-eknek adott 1244. október 28-i adománylevelét.

Említve I. (Nagy) Lajos király 1361. december 9-i oklevelében, 12. szám (keltezés: 13. sor). I. Károly oklevelének eredetije megtalálható a Magyar Országos Levéltárban: DL 40537. Ez utóbbi példány alapján készült kivonatos kiadása: UBB IV. (IRMTRAUT LINDECK-POZZA, Wien – Köln – Graz, 1985) 33–34. Ugyanezen példányról regesztája: AOKLEV XII. (szerk. ALMÁSI TIBOR, 2001.) 301. szám (157. oldal).

10.

1334. (napi dátum nélkül)

[Nagymartoni] Pál országbíró [Csór nembéli Gönyüi] Nagy Péter fia: Tamás mester csókakői és gesztesi várnagynak ítéli a Vas megyei, Hollós és Szecsőd közti Vámosfölde birtokot a Rába mellett, amely korábban mézadó condicionariusoké volt, és amely Tamást királyi adomány címén illette meg, miután az iktatásnak korábban ellentmondó Szecsődi Trisztán fia: András és Guge fia: Sebeuk az országbíró színe előtt Tamás mester javára a birtokról lemondtak.

Tartalmilag átírva I. Károly király 1335. május 19-i oklevelében, 11. szám (keltezés: 16. sor).

11.

1335. május 19.

I. Károly király átírja [Nagymartoni] Pál országbíró [Csór nembéli Gönyüi] Nagy Péter fia: Tamás mester csókakői és gesztesi várnagy¹⁰ javára a Vas megyei Vámosfölde birtokról szóló 1334-es ítéletlevelét (ld. 10. szám).

¹⁰ Ugyane napról kelt Tamás mester javára I. Károly király másik oklevele (AOKLEV XIX. szerk. ALMÁSI TIBOR, 2004. 276. szám, 126–127. oldal, a DL 58535 alapján), ahol Tamás mester érdemei részletesen felsoroltatnak.

Tartalmilag átírva Garai Miklós nádor 1380. október 21-i oklevelében, 15. szám (keltezés: 16. sor).

12.

1361. december 9.

I. (Nagy) Lajos király átírja I. Károly 1328. június 2-i (ld. 9. szám), V. István király 1270-es diplomáját átíró oklevelét, amely utóbbi átírja IV. Béla királynak a körmendi hospes-eknek adott 1244. október 28-i adománylevelét.

Említve Garai Miklós nádor 1380. október 21-i oklevelében, 15. szám (keltezés: 13. sor).

13.

Székelyvásárhely, 1370. május 11.

I. (Nagy) Lajos király – Ostfi János mester, somlyói és tihanyi várnagy közbenjárására – Köcski Domonkos fia: Andrásnak javairól szabad rendelkezést engedélyez.

Átírva a vasvári káptalan 1384. március 4-i oklevelében, 28. szám (keltezés: 7. sor). Regesztája: IVÁNYI 11/2. 191.

Nos, Lodovicus, Dei gratia rex Hungarie,¹¹ memorie commendantes significamus tenore presentium, quibus expedit, universis, quod accedens ad nostre serenitatis presentiam Andreas filius Dominici de Kuchk comitatus Castriferrei nostre humiliter supplicavit maiestati, quod quia ipse divina disponente clementia heredum utriusque sexus solatio foret destitutus, de regie benignitatis clementia eidem annuere dignemur, ut si ipsum taliter heredum solatio frustrari contingeret, portionem suam possessionariam in eadem Kuchk habitam ceteraque bona ipsius mobilia et immobilia cuicunque donandi, tradendi et legandi habeat potestatem. Nos igitur ipsius supplicationibus gratiose exauditis interveniente nichilominus intercessibili supplicatione magistri Iohannis filii Osl, castellani nostri de Somlyo et Tyhon, domini sui, erga nostram maiestatem porrecta pro eodem consensimus et annuimus gratiose, ut ipse predictam portionem suam possessionariam in eadem Kuchk habitam universaque bona ipsius mobilia et immobilia, cuicunque et quibuscunque voluerit, dandi, donandi, tradendi ac legandi, vel qualitercunque voluerit, disponendi habeat liberam atque plenam

potestatem in vita pariter et in morte ex nostra annuentia speciali. Datum in Zekuluasarhel, sabbato proximo post festum beati Iohannis ante portam Latinam anno Domini M^o CCC^{mo} septuagesimo.

14.

1378. október 15.

Szepesi Jakab országbíró – miután Gönyői Tamás fia: János mester nevében tisztje: Mihály 1378. május 1-én ellentmondott Körmend város határjárásának, és az országbíró a határjárás quindena-jára megidézett felek közti pert Szt. Mihály nyolcadára halasztotta, ekkor pedig János mester nevében Tamás deák az ellentmondás okaként azt jelölte meg, hogy a körmenziek a határjárás alkalmával nagy részeket kívántak elfoglalni János mester Vámosföldre nevű birtokából – János mestert az ügyben oklevelei 1379. május 1-én történő bemutatására kötelezi.

Tartalmilag átírva Garai Miklós nádor 1380. október 21-i oklevelében, 15. szám (keltezés: 5. sor).

15.

Visegrád, 1380. október 21.

Garai Miklós nádor – miután a Szepesi Jakab országbíró előtt kezdett, Körmend város és Gönyői Tamás fia: János mester közti határperben (vö. 14. szám) az országbíró halála után az ítéllethozatalt a király óráá bízta, a felek pedig bemutatták neki a perre vonatkozó okleveleiket (ld. 12. és 11. számok), melyek azonban magukban elégtelenek voltak az ügy eldöntéséhez – a győri káptalant a felek közti határjárásnál való közreműködésre utasítja.

Átírva Garai Miklós nádor 1383. október 28-i oklevelében, 26. szám (keltezés: 11.; 29.; 31. sorok).

Amicis suis reverendis, capitulo ecclesie Iauriensis, Nicolaus de Gara, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, amicitiam paratam cum honore. Noveritis, quod Thomas litteratus pro magistro Iohanne filio Thome de Gwnyu cum procuratoriis litteris comitis Iacobi de Scepus, pridem iudicis curie regie, iuxta continentiam litterarum capituli ecclesie Castriferrei evocatoriarum in octavis festi beati Georgii martyris [1380. május 1.] in ipsius

¹¹ Csak ennyi.

comitis Iacobi accedendo presentiam presente religioso viro, fratre Paulo abbate de Beel, qui pro predicto domino nostro rege cum procuratoriis litteris eiusdem adhesisset, contra iudicem et iuratos cives de Kurmend quasdam litteras annotati comitis Iacobi formam iudicii ipsius exprimentes in anno Domini M^o CCC^{mo} septuagesimo octavo, decimo die octavarum festi beati Mychaelis [1378. október 15.] confectas ipsi comiti Iacobo demonstrasset declarantes, quod Iohannes Sator¹² pro iudice, iuratis ac civibus et hospitibus de Kurmend cum procuratoriis litteris annotati capituli Castriferrei iuxta continentiam litterarum ipsius comitis Iacobi prorogatoriis in dictis octavis festi beati Mychaelis archangeli in figura iudicii ipsius comitis Iacobi comparendo contra magistrum Iohannem filium Thome de Gwnyw quasdam litteras ipsius capituli Castriferrei evocatorias pariter et reambulatorias, domino nostro regi ad suum regium litteratorium mandatum rescriptas tenoremque litterarum suarum regalium ipsi capitulo directarum verbaliter in se habentes, asserens actionem dictorum iudicis et iuratorum civium litteris contineri in eisdem, ipsi comiti Iacobo presentasset, declarantes inter cetera, quod prelibati iudex et iurati cives receptis Deseu de Wosper, regio, et magistro Mychaele, socio et concanonico annotati capituli hominibus in octavis festi beati Georgii martyris tunc proxime preteritis [1378. május 1.] ad facies terrarum et tenutarum dicte civitatis Kurmend vicinis et commetaneis ipsorum in ibi [sic!] legitime convocatis et presentibus accedendo easdem per suas veras metas et antiquas reambulare et ab aliorum iuribus possessionariis metaliter sequestrare ac per eosdem regium et ipsius capituli homines eo iure, quo ad ipsos dinosceretur [sic!] pertinere, perpetuo possidendas sibi statui facere voluissent, inter alios prohibitores Mychael, officialis magistri Iohannis filii Thome de Gwnyw, huiusmodi possessionarie statutioni in persona dicti domini sui contradixisset, quemquidem magistrum Iohannem prelibati regius et annotati capituli Castriferrei homines die [1378. május 1.] et loco, quibus supra, contra prelibatos iudicem et iuratos cives ad quindenas octavarum dicti festi beati Georgii martyris tunc venturas [1378. május 15.] regiam in presentiam evocassent.

Quibusquidem litteris exhibitis prefatus procurator annotatorum iudicis et iuratorum civium in personis eorundem rationem premissis contradictorie inhibitionis per prefatum magistrum Iohannem assignari postulasset in ipsius comitis Iacobi presentia. Quo audito Thomas litteratus pro annotato magistro Iohanne cum procuratoriis litteris ipsius comitis Iacobi in suam exurgendo presentiam respondisset ex adverso, quod tempore premissis possessionarie reambulationis et statutionis in persona dicti magistri Iohannis pro eo contradictio facta fuisset prenotata, quia predicti iudex et iurati cives per premissas possessionarias reambulationi [sic!] eorum magnas particulas terrarum de possessione ipsius magistri Iohannis Vamusfelde vocata occupare et ad dictas terras et tenuta dicte civitatis applicando per predictos regium et ipsius capituli Castriferrei homines ipsis statui facere voluissent, ipseque magister Iohannes in facto dicte possessionis sue Vamusfelde litteralia haberet instrumenta, que non ad tunc, sed in termino ulteriori per ipsum comitem Iacobum sibi dando coram ipso exhibere promptus esset et paratus. Unde idem comes Iacobus perceptis premissis iudicibus commisisset eomodo, quod prefatus magister Iohannes universa sua litteralia instrumenta, si que in facto dicte possessionis sue haberet confecta, in octavis festi beati Georgii martyris tunc venturis [1379. május 1.] contra predictos iudicem et iuratos cives in sui presentia exhibere teneretur, quibus visis iudicium et iustitiam facere valeret. A quibusquidem octavis festi beati Georgii martyris [1379. május 1.], cum ipsa instrumentalis exhibitio aliis litteris nostris¹³ mediantibus inter partes prenotatas ad presentes octavas festi beati Mychaelis archangeli [1380. október 6.] prorogata extitisset, denique ipsis octavis adherentibus honore iudicatus dicte curie regie per obitum prefati comitis Iacobi vacante eodemque domino nostro rege ipsam causam eo, quod eadem suam maiestatem tangere dinosceretur [sic!], in nostram presentiam per nos decidendam

¹² Bizonytalan rövidítéssel.

¹³ Bár a nádor saját perhalasztó okleveléről vagy okleveleiről beszél, mégis, minthogy Szepesi Jakab országbíró csak 1380 szeptemberében halt meg (ld. BERTÉNYI IVÁN: Szepesi Jakab. In: Korai magyar történeti lexikon [9-14. század], főszerk.: KRISTÓ GYULA, Budapest, 1994., 636., további irodalommal), így fölöttébb valószínű, hogy az előtte folyt perben, mielőtt az – mintegy másfél évvel az 1379. májusi tárgyalás, de csak egy hónappal az országbíró halála után – a nádor elé került, ő, vagy ő is adott halasztást.

transmittente prefatus dominus frater Paulus abbas de Beel pro domino nostro rege cum procuratoriis litteris eiusdem unacum prefato Laurentio iudice eiusdem civitatis, qui pro se personaliter, et pro universis civibus eiusdem civitatis cum procuratoriis litteris eorundem coram nobis astabat, presente prefato magistro Iohanne filio Thome nostri in presentia personaliter adherente in nostrum iudicarium veniendo conspectum quasdam litteras prefati domini nostri regis Lodovici privilegiales anno Domini M^{mo} CCC^{mo} sexagesimo primo, quinto Idus mensis Decembris, regni autem sui anno vigesimo [1361. december 9., ld. 12. szám] confectas, litteras privilegiales domini Karoli, pridem similiter incliti regis Hungarie felicitis recordationis, karissimi patris eiusdem domini nostri regis Lodovici sub anno Verbi incarnati M^{mo} CCC^{mo} vigesimo octavo, quarto Nonas Iunii, regni autem sui anno similiter vigesimo octavo [1328. június 2., ld. 9. szám] emanatas, que litteras privilegiales domini Stephani, condam similiter illustris regis Hungarie, sub anno gratie M^{mo} ducentesimo LXXmo, regni autem sui anno primo [1270., ld. 2. szám] exortas, privilegium domini Bele, olym consimiliter felicitis regis Hungarie, anno dominice incarnationis M^o ducentesimo quadragesimo quarto, quinto Kalendas Novembris, regni autem sui anno decimo [1244. október 28., ld. 1. szám] confectum confirmantem [sic!] in se confirmabat transscribentes et confirmantes nostro iudicario examini presentavit, in quarumquidem litterarum privilegialium ipsius domini Bele regis tenore eundem dominum Belam regem hospitibus suis de Kurmend predicta usuum [sic!] feneti in Raba incipiendo a villa, que dicitur Dereske, usque ad locum molendini Gelka libere, impedimento quolibet non obstante concessisse comperimus seriose. Quibusquidem litteris exhibitis idem dominus frater Paulus abbas et annotatus iudex de dicta Kurmend premissa instrumenta per prefatum magistrum Iohannem modo prehabito exhibere assumpta per eundem coram nobis exhibere postularunt iure admittente. Quo percepto idem magister Iohannes, ut premittitur, personaliter in nostram presentiam exurgendo pro ipsis per ipsum exhibere assumptis instrumentis quasdam litteras privilegiales prefati domini Karuli regis anno gratie M^o CCC^{mo} tricesimo quinto, quartodecimo Kalendas Iunii, regni autem sui

anno similiter tricesimo quinto [1335. május 19., ld. 11. szám] exortas litteras privilegiales comitis Pauli, condam iudicis curie eiusdem domini Karoli regis anno Christi M^o CCC^{mo} tricesimo quarto [1334., ld. 10. szám] emanatas in se confirmantes nobis presentavit sue serie nos eatenus informantes, quod cum nobilis vir, magister Thomas filius Petri Magni, castellani de Chokakv et de Gestus regium adiens conspectum, sueque fidelitatis et fidelium obsequiorum multimoda merita, quibus meruisset regie maiestati complacere exponens et declarans quandam possessionem Vamusfeulde vocatam in comitatu Castriferrei iuxta fluvium Raaba existentem, asserens eam olym condicionariorum regalium mellidatorum, vulgariter mezadou vocatorum fuisse, et ex eo regie collationi pertinere, sibi dari et perpetuo conferri postulasset, regalisque clementia perspicue contemplationis oculis [sic!] singulorum merita conspiciens, presertim eidem magistro Thome in suorum fidelissimorum servitiorum recompensationem volens providere, scribendo fidelibus suis, capitulo ecclesie Castriferrei, servata consuetudinaria regni sui lege per Egidium filium Belpach,¹⁴ hominem suum regium, eandem possessionem convocacionibus commetaneorum et vicinorum suorum factis sub testimonio dicti capituli Castriferrei reambulari, reambulatumque, si contradictio non obviaret aliqualis, prefato magistro Thome statui, contradictores vero apparentes ad sue serenitatis presentiam contra ipsum magistrum Thomam citari precepisset. In cuius quidem possessionis statutione, quia Andreas filius Tristianus de Zeuchud et Sebeuk filius Guge contradictores extitissent, ideo eosdem contra ipsum magistrum Thomam in presentiam regie maiestatis ad certum terminum litteris in eisdem conscriptum prefatus homo regius citavisset. Et quia tandem iidem Andreas et Sebeuk ipsam possessionem Vamusfeulde vocatam eidem magistro Thome premissa regie donationis titulo, prout plenius in eisdem litteris privilegialibus continetur, in presentia prefati comitis Pauli resignasset [sic!], ideo idem comes Paulus eandem possessionem Vamusfelde vocatam iuxta Rabam inter possessiones Hollos et Zeuchud adiacentem per regium et prefati capituli Castriferrei homines litteris in eisdem nominatos eidem capitulo

¹⁴ Természetesen Belpath is lehet.

litteratorie scribendo statui fecisset, ac eandem cum omnibus suis utilitatibus, proventibus et pertinentiis universis sub antiquis metis suis et terminis premissis regalis donationis titulo ipsi magistro Thome et per eum suis heredibus perpetuo possidendam adiudicasset. Quibusquidem litteris exhibitis eodem magistro Iohanne nulla plura instrumenta in facto dicte possessionis Vamusfeulde vocate se habere et exhibere posse ad nostram iuridicam requisitionem referente prefatus procurator annotati domini nostri regis et prefatus iudex de Kurmend memorato domino nostro regi et per ipsum dictis civibus de Kurmend, ipseque magister Iohannes sibi medelam equitatis in premissis per nos petierunt inpartiri. Quibus perceptis, quia absque reambulatione et revisione prescripti prati inter dictam villam Dereske et prescriptum molendinum Gelke habiti et metarum prescripte possessionis ipsius magistri Iohannis Vamusfeulde vocate a parte eiusdem prati habitaram modo infrascripto fiendis iudicium et iustitiam inter partes in premissis bonomodo facere non poteramus, ad eaque peragenda noster et vestri homines transmitti debent necessario, pro eo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestros mittatis homines pro utrisque partibus pro testimoniis fidedignos, quibus presentibus magister Iohannes de Tylay, curie nostre notarius, homo noster de curia nostra ad hoc specialiter transmissos [sic!], tertio die octavarum diei medii quadragesime proxime venturo [1381. március 29.] et aliis diebus ad id sufficientibus ad facies iamdicti prati et annotate possessionis Vamusfeulde vocate vicinis et commetaneis suis universis in ibi [sic!] legitime convocatis et partibus vel legitimis earum procuratoribus presentibus accedendo primo ipsum pratum a predicta villa Dereske vocata incipiendo usque iamdictum locum prescripti molendini Gelka vocati iuxta demonstrationem procuratoris prefati domini nostri regis et prescriptorum civium de Kurmend vel legitimi eorum procuratoris iuxta seriem predictarum litterarum privilegialium iamdicti domini nostri regis per ipsos cives vel ipsorum legitimum procuratorem in ibi [sic!] specietenus exhibendarum reambulet¹⁵ et in locis necessariis signis metalibus consignet [sic!], et si prefatus magister Iohannes huiusmodi reambulationi et

prati demonstrationi ipsorum procuratoris prefati domini nostri regis et civium non contradixerit, tunc idem pratum iuxta demonstrationem eorundem procuratoris domini nostri regis et civium novis metis in locis necessariis erectis prefato domino nostro regi ad dictam civitatem suam Kurmend, et per ipsum dictis suis civibus de eadem, relinquat et committat utendum et perpetuo possidendum. Si vero ipse magister Iohannes premissi prati reambulationi eorundem procuratoris domini nostri regis et civium in ibi [sic!] contradixerit, extunc tandem prefatam possessionem eiusdem magistri Iohannis Vamusfeulde vocatam a parte aque fluvii Raba et predicti prati per metas et cursus metales per ipsum magistrum Iohannem vel legitimum suum procuratorem ostendendas et demonstrandas perambulet [sic!] et modo simili, ubi necesse fuerit, signis metalibus consignet, et si partes¹⁶ in huiusmodi earum reambulationibus et demonstrationibus concordēs fuerint, tunc cuilibet parti suum ius possessionarium abinvicem [sic!] evidentibus metis seu signis metalibus distinctum relinquat et committat perpetuo possidendum, si vero ipse partes in dictis earum possessionariis reambulationibus in aliqua terre vel prati particula discordēs fuerint, extunc particulam terre vel prati inter demonstrationes partium in lite remanentem visa eius qualitate, quantitate, utilitate et valore regali mensura mensurando, vel, si metiri nequiret, visu considerando Deum habendo pre oculis unacum aliis probis viris estimet lege regni requirente. Ibidem etiam id, si prefatus magister Iohannes in¹⁷ dicta sua metali reambulatione solummodo terram dicte possessionis sue Vamusfeulde vocate, aut etiam terras aliarum possessionum eidem possessioni sue contigue adiacentium ostendendo incluserit, necne videat et diligenter intueatur; et post hec ipsius possessionarie reambulationis, metarum ostensionis, statutionis, estimationis, consignationis et revisionis seriem, prout fuerit expediens, ad octavas festi beati Georgii martyris similiter nunc¹⁸ affuturas [1381. május 1.] nobis amicabiliter rescribatis. Datum in Wysegrad, sedecimo die termini prenotati anno Domini M^{mo} CCC^{mo} octuagesimo [1380. október 21.]. Preterea commisimus, quod si prefatus magister Iohannes alium locum pro loco predicti

¹⁵ Javitva reambulent-ről.

¹⁶ Rövidítésjel lemaradt, csak *ptes*-nek írva.

¹⁷ E szó a sor fölé besúrvá.

¹⁸ Javitva *tunc*-ről.

molendini Gyelke¹⁹ vocati, quem prescripti procurator annotati domini nostri regis et cives de Kurmend ostenderint, demonstraverint, extunc ibidem ab eisdem vicinis et commetaneis nobilibusque comprovincialibus per partes illic convocatis et congregandis de eo, utrum predictus locus per ipsos procuratorem domini nostri regis et civis [sic!] de Kurmend ostensus [sic!], vel locus per memoratum magistrum Iohannem demonstratus locus prefati molendini Gyelka vocati semper et ab antiquo fuerit et nunc existat, necne ad fidem eorum [sic!] Deo debitam fidelitatemque domino nostro regi et sue sacre corone regie conservandam favore et odio partium postergatis Deum habendo pre oculis sciat et inquirat omnimodam veritatem. Datum ut supra [1380. október 21.].

16.

Győr, 1381. augusztus 17.

A győri káptalan jelentése Garai Miklós nádornak az utasításának (ld. 15. szám) megfelelően – bár későbbi időpontban – végrehajtott, Körmend város Rába melletti rétje és Gönyői Tamás fia: János mester Vámosföldre nevű birtoka közti határjárásról.

Átírva Garai Miklós nádor 1383. október 28-i oklevelében, 26. szám (keltezés: -25.; 34. sorok).

Magnifico viro, domino Nicolao de Gara, regni Hungarie palatino et iudici Comanorum, amico eorum honorando, capitulum ecclesie Iauriensis amicitiam paratam debito cum honore. Noverit vestra magnificentia, quod licet pridem tertio die octavarum diei medii quadragesime nunc proxime preterito [1381. március 29.] quedam possessionaria reambulatio, metarum ostensio, statutio, estimatio, consignatio,²⁰ et revisio inter dominum nostrum regem ac iudicem et iuratos cives eiusdem de Kurmend ab una, item inter magistrum Iohannem filium Thome de Gvnyu parte ab altera iuxta continentiam primariarum litterarum vestrarum adiudicatoriarum [ld. 15. szám] per vestrum, utputa magistrum Iohannem de Tylaÿ, curie vestre notarium, et nostros homines fieri debuissent, ipseque magister Iohannes aliis vestris negotiis occupatus ad peragendum premissa ire non valuisset, exeoque

[sic!] idem processus aliis litteris vestris mediantibus ad quindenas festi beati Iacobi apostoli [sic! (1381. augusztus 8.)] per eundem magistrum Iohannem iuxta primariam vestram deliberationem expediendus prorogative deventus extitisset. Tandem ipsis quindenis pretacti festi beati Iacobi apostoli [sic!] occurrentibus [1381. augusztus 8.] ulteras litteras vestre magnificentie ac etiam primarias modum et formam iudiciarie vestre deliberationis in se continentes honore condecenti recipientes dicto magistro Iohanne de Tylaÿ, homine vestro, vice secundaria venire non valente iuxta continentiam earundem litterarum vestrarum unacum magistro Stephano de Pand, curie regie notario, homine vestro, ad premissa iuxta primariam iudicii vestri formam peragenda aliis litteris vestris mediantibus specialiter deputato et transmissio, pro parte domini nostri regis discretum virum, Iohannem chori nostri clericum transmississemus fidedignum, pro parte vero adversa neminem transmissimus, cum per ipsum vel suum procuratorem minime fuerimus requisiti. Qui tandem ad nos redeuntes nobis conformiter retulerunt, quod ipsi in pretactis quindenis festi beati Iacobi apostoli nunc proxime preteritis [1381. augusztus 8.] et aliis diebus ad id aptis et sufficientibus ad facies cuiusdam prati et possessionis Vamusfeulde vocate, et primo ad faciem feneti seu prati in Raba existentis vicinis et commetaneis suis legitime convocatis religioso viro, domino fratre Paulo abbate de Beel, procuratore regio et Iohanne iudice ac civibus de Kurmend personaliter, pro parte vero adversa Laurentio filio Iohannis de Nema cum litteris nostris procuratoriis presentibus accedendo ipsoque procuratore magistri Iohannis filii Thome de Gvnyu super eodem homine nostro prenotato illic transmissio in persona dicti domini sui se contentari velle asserente predictum fenetum iuxta seriem privilegii regalis illic in specie exhibiti secundum demonstrationem eorundem regii procuratoris et civium reambulassent hoc modo, quod primo incipiendo in plaga meridiana prope villam Dereske iuxta quendam fluvium Chernych vocatum, ubi magna quercus meta terrea circumfusa habetur, et abinde directe versus aquilonem iuxta alias quercus pro metis designatis per bonum et longum spatium procedendo pervenissent ad aliam quandam quercum ab inferiore parte combustam usque ad

¹⁹ Javitva Gyeke-ről; az I a sor fölé beszúrva.

²⁰ E szó a sor fölé beszúrva.

quem locum, quia nec predictus Laurentius in persona dicti domini sui, nec alius quispiam contradixisset, nobis revidentibus metis erectis dictum fenetum predictae civitati Kurmend cum suis utilitatibus et pertinentiis, ut actenus [sic!], utendum et possidendum perpetuo reliquissent. Deinde vero ad huc amplius ad aquilonem per feneta et terras arabiles interpositis signis metalibus usque ad Raba fluvium attigissent, ubi quendam locum ipsius fluvii, silicosum seu arenosum, et locum, ubi ex ambabus eiusdem fluvii partibus arbores salicum et vimina haberentur, videlicet infra molendinum in villa predicti magistri Iohannis filii Thome Zeuched vocata decurrens quasi ad iactum duarum sagittarum habitum, dicti regius procurator et cives nomine loci condam molendini Gelke in pretacto privilegio denotati olim certi, ut dixissent, sed per tanti temporis vetustatem et dicti fluvii rapacem decursum et corrosionem aboliti et deleti ostendissent, quem locum similiter signo metali consignassent prefato tamen Laurentio non ibi, sed in alio situ superius huiusmodi locum molendini Gelke existere, et se posse ostendere referente. Hiisque peractis dictus Laurentius premisse reambulationi a presignata combusta quercu illuc usque contradicendo ab ipsoque ulterio signo metali incipiendo et abinde usque ad pontem super predictum fluvium Raba existentem, per quem in prescriptam villam dicti magistri Iohannis transiretur, et ulterius semper iuxta decursum dicti fluvii super ex opposito possessionis Zeuchud ad occidentem in grandi et longo spatio per terras arabiles, feneta et virgulta progrediendo in quodam loco, ubi prope rippam [sic!] ipsius fluvii inter cetera arbusta quedam due, una cerari [sic!] et altera pomi arbores haberentur, in opposito dicte rippe, sub eadem rippa, a parte aquilonari quosdam duos palus [sic!] parvos, non bene antiquos in terra fixos nomine remanentiarum condam molendini Gelke demonstrasset, ubi nulla verisimilitudo situs molendinalis fuisse vel esse apparuisset. Exinde vero per margines cuiusdam feneti versus meridiem secundum reflexionem dicti fluvii et deinde per fines quarundam terrarum arabilium ad quoddam stagnum Velemer dictum, postmodum per fenetum nemorosum quasi inter orientem et aquilonem reflotendo [sic!] ad pratium, inde ad orientem per fenetum dicte civitatis ad magnam arborem quercus abcisam et corridam [sic!] super terram

iacentem, ab hinc per eandem plagam per fines terrarum arabilium ad viam, que de villa Dereske transiret ad Zeuchud ad magnam quercum iuxta eandem viam sitam, inde ulterius per virgulta et rubeta ad duas, unam quercus et alteram ulmi, vulgariter silfa arbores ex utraque parte cuiusdam vie graminose habitas, exinde per virgulta ad tres ulmos, postea vero quasi ad septemtrionem per pratium iuxta quandam magnam quercum cruce signatam in aliquo spatio ad superius expressam arborem quercus subcrematam interpositis signis crucis et aliis in predictis et aliis arboribus. Indeque directe ad aquilonem per loca signorum metalium supradictorum usque ad fluvium Raba pergirando totum pratium Raba cum terris arabilibus, nemorosis et virgultosis ad quattatem [sic!] trium aratorum terre regalis mensure, prout visu considerari poterat, se extendens premisse sue demonstrationi inclusum nomine iuris et pertinentie possessioni dicti domini sui Vamusfelde vocate demonstrasset eundem dominum suum et suos iobagiones in dominio eiusdem prati et terrarum arabilium²¹ diu fuisse et existere allegando. Cumque ipsi vester et noster homines prenotatum Laurentium, ut iuxta seriem adiudicationis vestre metas possessionis dicti domini sui Vamusfelde appellate a parte fluvii Raba et prati prelibati ostenderet, invitassent, idem Laurentius ipsam quidem possessionem possessionibus Hallos [sic!] regali et Zeuchud nobilium videlicet Andree filii Tristianii et aliorum metaliter contiguari, sed ipsius metas, eo, quod ex parte eiusdem sepe dictus dominus suus cum dictis civibus nullam litem haberet, se nolle nec teneri ostendere respondisset, pretactam etiam villam Vamusfelde, quam quidem homines Zeuchud noncuparent [sic!], non Zeuchud, sed Vamusfelde vocari, et metis ipsius terre Vamusfelde inclusam existere respondisset procuratore regio et civibus memoratis in contrarium referentibus, quod ipsa villa cum suis terris et pertinentiis olim nobilium fuisset, a quibus ad manus patris predicti magistri Iohannis devenisset, nunquamque Vamusfelde vocata, aut cum eadem terra Vamusfelde unita fuisset, neque esset de presenti, sed semper et actenus [sic!] Malnuszeuchud vocata extitisset, et adhuc vocaretur, nec metis dicte terre Vamusfelde

²¹ E szó a sor fölé besúrvva.

unquam inclusa, sed ab eadem distincta et propriis contenta limitibus ab antiquo fuisset et existeret, quod in vestra presentia comprobare possent et intenderent tempore oportuno.²² Postremo itaque a nobilibus vicinis et comprovincialibus illic congregatis de eo, que partium certum locum molendini condam Gelke ostenderet, diligenter iuxta vestram commissionem sciscitando [*sic!*] nullam penitus experiri potuissent veritatem, nisi quod populi regales de Hallos certum locum per dictos cives ostensum ipsum fore affirmassent. Datum decimo die diei quindenarum pretactarum anno Domini M^o CCC^{mo} octuagesimo primo.

17.

1383. február 8.

Mária királynő a Körmend város és Gönyői Tamás fia János mester fia: Zsigmond közti határperben e Zsigmond kiskorúsága miatt négy évnyi halasztást rendel el.

Tartalmilag átírva Garai Miklós nádor 1383. február 15-i oklevelében, 18. szám, ill. említve Mária királynő 1383. június 26-i oklevelében, 20. szám (keltezés: -17.; -15. ill. -23–22. sorok).

18.

Visegrád, 1383. február 15.

Garai Miklós nádor a Körmend város és Gönyői Tamás fia János mester fia: Zsigmond közti határpert e Zsigmond kiskorúsága miatt Mária királynő parancsára (ld. 17. szám) 1386-ra, vízkereszt nyolcadára halasztja.

Átírva Garai Miklós nádor 1383. október 28-i oklevelében, 26. szám (keltezés: -16–15.; -17. sorok).

Nos, Nicolaus de Gara, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, damus pro memoria, quod discussionem reportate seriei cuiusdam possessionarie reambulationis, metarum ostensionis, statutionis, estimationis, consignationis et revisionis, quam inter dominam nostram reginam ac iudicem, iuratos et universos hospites suos de Kurmend, pro quibus dominus frater Paulus abbas cum

procuratoriis litteris eiusdem astitit, actores ab una, et inter Sigismundum filium condam magistri Iohannis filii Thome de Gvnyu, puerum, iuxta continentiam priorum litterarum nostrarum prorogatoriarum in octavis festi epiphaniarum Domini [1383. január 13.] facere tenebamur, quia pro predicto Sigismundo puero littere domine Marie, Dei gratia regine Hungarie, Dalmatie, Croatie etc., in dominica Invocavit proxime preterita [1383. február 8.] emanate, in quibus eadem domina nostra regina inter ceteros regni sui iudices nobis firmiter dabat sub edicto, quatenus prefatum Sigismundum orphanum in tenera etate constitutum infra quatuor annorum integrorum spatia a die emanationis dictarum suarum litterarum reginalium [1383. február 8.] computandorum iudicare vel nostro iudicatu astare compellere deberemus, exhibebantur, pro eo a predictis octavis festi epiphaniarum Domini [1383. január 13.] ad quartam revolutionem earundem octavarum festi epiphaniarum Domini, videlicet in anno Domini M^{mo} CCC^{mo} octuagesimo sexto venturam [1386. január 13.], statu omnino priori permanente duximus prorogandam.²³ Datum in Wysegrad, octavo die termini prenotati anno Domini M^o CCC^{mo} octuagesimo tertio.

19.

Szenternye, 1383. május 1.

A szenternyei káptalan előtt Kaplati Vörös Tamás fia: István a Nyitra megyei Jardan, Zerbeth és Bilhozth birtokokon bírt részei eladományozását ill. elfoglalását tiltja el.

Hártyára írt *patens*, hátul középen a káptalan teljesen lepergett, kb. 49 mm átmérőjű kerek pecsétjével. D273 (25–1–11). Regesztája: IVÁ-NYI 11/2. 204. p.

Nos, capitulum ecclesie sancti Irinei martyrís, memorie commendamus per presentes, quod Stephanus filius Thome Rufi de Kaplath in sue et pro filiis et filiabus suis personis coram nobis

²² Szecsőd és Vámosmézádó (e névhez ld. feljebb a 15. számot) 1329-es elhatárolásához, ill. Vámosföldre és Molnaszecsőd azonosságának 1393-as megítéléséhez ld. UBB IV. 47–48.

²³ Ahhoz a furcsasághoz, hogy a királynői parancs szerint négy teljes évre elhalasztandó pert – alighanem a napi keltezés számításából kiindulva, tehát a kezdő 1383-as évet is a négy közé számítva – ténylegesen csak három évre halasztotta a nádor, vö. SÜTTŐ: Anjou-Magyarország I. 33. 93. jegyzet; ott két éves gyermek perét halasztják nagykorúságáig, tehát 14 éves koráig, és az 1386-ban *ad duodecimam revolutionem annualem* halasztott pert ott is csak tizenegy évvel későbbi időpontra, azaz 1397-re tüzték ki.

personaliter constitutus per modum protestationis et prohibitionis nobis significare curavit, quod ipse omnem donantem, et specialiter dominum nostrum regem a sua donatione portione possessionaria sua [sic!] in possessionibus Jardan, Zerbeth, Bilhozth vocatarum in comitatu Nitriensi habitis, ipsum de iure tangentes, aliosque ab occupatione [sic!] et detentione, necnon ab usu et utilitatum suarum perceptione et quovis ingenio sibi ipsis usurpatione et detentione, venditione, signanter Nicolaum filium Dominici de Hazunfolwa, Andream filium Pauli Tor dicti de Szamarÿ, Ladislaum filium Symonis de eadem, Petrum dictum Olah, Tyvodar fratrem eiusdem de Deegk, Iacobum Pezes dictum sibi ipsis perpetuatione prohiberet et contradiceret inhibendo, ymo prohibuit contradicendo coram nobis. Datum in octavis festi beati Georgii martyris anno Domini M^o CCC^o LXXX° tertio.

20.

Buda, 1383. június 26.

Mária királynő – a Körmend város és Gönyői Tamás fia János mester fia: Zsigmond közti határperben a saját korábbi parancsára (ld. 17. szám) kiadott nádori halasztást (ld. 18. szám) érvénytelenítve – utasítja a pannonhalmi konventet, hogy működjön közre e Zsigmond 1383. augusztus 1-jére a nádori jelenlét elé történő idézésénél.

Átírva a pannonhalmi konvent 1383. július 24-i oklevelében, 21. szám (keltezés: -21. sor).

Maria, Dei gratia regina Hungarie, Dalmatie, Croatie etc., fidelibus suis, conventui ecclesie sancti Martini de Sacro Monte Panonie [sic!], salutem et gratiam. Licet discussio reportate seriei cuiusdam possessionarie reambulationis, metarum ostensionis, estimationis, consignationis et revisionis inter nos ac iudicem, iuratos et hospites nostros de Kurmend actores et inter Sigismundum filium condam magistri Iohannis filii Thome de Gvnyu, puerum, per dominum palatinum iuxta continentias litterarum suarum adiudicatoriarum et capituli ecclesie Iauriensis rescriptionalium fienda pretexto quarundam litterarum nostrarum gratosarum et generalium ad quatuor annorum integrorum spatia ab octavis festi epiphaniarum Domini nunc preteritis [1383. január 13.] sit dilata, tamen quia eandem discussionem citius

fieri volumus legitime et finiri, fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Paulus Rufus de Kysrauazd vel Mychael filius Petri de Kyszeegh aut Iohannes filius Pauli de Gyrc aliis absentibus homo noster evocet prefatum Sygismudum [sic!] contra nos ac iudicem, iuratos et hospites prenotatos in presentiam predicti domini palatini ad octavas festi beati Iacobi apostoli nunc venturas [1383. augusztus 1.] discussionem in premissis iuridicam recepturum, et tandem ipsius evocationis seriem²⁴ cum termino assignato, ut fuerit expediens, dicto domino palatino rescribatis. Datum Bude, in festo Iohannis et Pauli martyrum beatorum anno Domini M^{mo} CCC^{mo} octuagesimo tertio.

21.

Pannonhalma, 1383. július 24.

A pannonhalmi konvent jelenti Garai Miklós nádornak, hogy Mária királynő parancsára (ld. 20. szám) Gönyői Tamás fia János mester fiát: Zsigmondot Körmend város ellen a nádor elé Szt. Jakab következő nyolcadára megidézték.

Átírva Garai Miklós nádor 1383. október 28-i oklevelében, 26. szám (keltezés: -19.; -18.; -17. sorok).

Magnifico viro, domino Nicolao de Gara, regni Hungarie palatino et iudici Comanorum, conventus monasterii sancti Martini de Sacro Monte Panonie [sic!] amicitie et honoris continuum incrementum. Litteras reginales debito cum honore recepimus in hec verba: [Következik Mária királynő oklevele 1383. június 26-áról, ld. 20. szám.] Nos autem predictae celsitudinis preceptis obedientes in omnibus, ut tenemur, unacum prescripto Paulo Rufo, homine regio, discretum virum, Iohannem presbiterum de Wossyan, capellanum nostrum, ad huiusmodi evocationem faciendam transmisimus pro testimonio fidedignum, qui demum ad nos reversi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi sabbato proximo ante festum beate Mariemagdalene nunc preterito [1383. július 18.] prefatum Sigismudum [sic!] filium Iohannis in villa sua Zenthmyklos vocata contra pretactam reginalem maiestatem ac iudicem,

²⁴ E szó a sor fölé besúrvva.

iuratos et hospites eiusdem de Kurmend prelibatos ad octavas predicti festi beati Iacobi apostoli nunc venturas [1383. augusztus 1.] discussionem in superius allegatis iuridicam recepturum in vestre magnificentie presentiam evocassent. Datum septimo die ipsius evocationis anno Domini supradicto.

22.

Diósgyőr, 1383. július 26.

Mária királynő Ivánkafalvi Lőkös fia: Miklós kérésére a váradi káptalannal megvizsgáltat és hitelesség esetén átírat némely, a kérelmező birtokában lévő és általa a káptalannak tulajdonított okleveleket.

Átírva a váradi káptalan 1383. augusztus 20-a után kelt oklevelében, 23. szám (keltezés: 5. sor). Mária királynő ezen oklevelének másik átírása: DL 98648, a váradi káptalan oklevele 1383. augusztus 20-a utánról.

Maria, Dei gratia regina Ungarie, Dalmatie, Croatie etc., fidelibus suis, capitulo ecclesie Waradiensis, salutem et gratiam. Dicit nobis Nicolaus filius Leukus de Iwankafalua, quod ipse haberet quasdam litteras sub sigillo vestro confectas, que propter nimiam vetustatem et malam conservationem renovationibus indigerent. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus, si habita diligenti examinatione ipsas litteras in cera, carta et scriptura vestras fore et iustomodo emanatas agnoveritis, eas pro dicto Ladislao [sic!] in forma debita et consueta renovetis ad cautelam, caventes tamen, ne fraus et dolus eveniat in hac parte, et aliud non facturi. Datum in Dyosgeur, in festo beate Anne, matris Marie, anno Domini M^{mo} CCC^{mo} LXXX^{mo} tertio.

23.

Várad, 1383. augusztus 20-a után.

A váradi káptalan Mária királynőnek Lőkös fia: Miklós által bemutatott 1383. július 26-i parancsára (ld. 22. szám) megvizsgálja, és hitelesnek találva átírja az ezen Miklós birtokában lévő és általa bemutatott saját oklevelét 1309. március 15-éről (ld. 8. szám).

Restaurált, kissé csonka, nyílt hártyaoklevél, hátán középtűt a váradi káptalan hártyaszalaggal megerősített, teljesen lepergett, mandorla alakú, kb. 56x37 mm-es pecsétjének nyomával. D 273a

(a HHStA-ban regisztrált eredeti jelzet: 99–12–13, de eredetileg talán csak 99–12–1 volt). Vö. DL 98648: A váradi káptalannak az alábbival szó szerint megegyező oklevele, csakhogy ott Mária királynő fenti parancsára (1383. július 26., 22. szám) egy másik oklevelüket írják át ezen Miklós részére.

Nos, capitulum ecclesie Waradyensis, significamus tenore presentium, quibus expedit, universis, quod nos feria quarta proxima [1383. augusztus 19.] ante festum beati regis Stephani nunc preteritum anno Domini M^{mo} CCC^{mo} LXXX^{mo} tertio [1383. augusztus 20.] litteras serenissime principis [sic!], domine Marie, Dei gratia regine Ungarie, Dalmatie, Croatie etc., domine nostre, nobis per Nicolaum filium Leukus cum quibusdam litteris nostris exhibitas reverenter recepimus in hec verba: [Következik Mária királynő 1383. július 26-i oklevele, ld. 22. szám.] Nos itaque mandatis ipsius domine nostre regine cupientes obedire, ut tenemur, dictas litteras nostras nobis per annotatum Nicolaum filium Levkus [sic!], ut premititur [sic!], exhibitas et presentatas, habita earundem in cera, carta et scriptura diligenti examinatione, licet eas propter vetustatem in sigillo particulariter corruptas fore conspeximus, tamen easdem nostras, veras, ac sub sigillo et vero stilo antiquo emanatas agnovimus et presentibus de verbo ad verbum inserendo renovamus, aprobamus [sic!] et iustomodo confectas fore et conscriptas declaramus quolibet falsitatis scrupulo proculmoto, quarum litterarum tenor sequitur per omnia in hec verba: [Következik a váradi káptalan 1309. március 15-i oklevele, ld. 8. szám.]

24.

Székesfehérvár, 1383. szeptember 10.

Erzsébet királyné meghagyja a vasvári káptalannak, hogy a Körmend város és előbb Gönyüi Tamás fia: néhai János mester, utóbb pedig ennek fia: Zsigmond közti, a nádor előtt folyó határper gyors befejezése végett ítékezés, határjárás és iktatás céljából kiküldött Mihály vasvári prépost, királyi és Hahóti Miklós fia: Miklós, nádori emberek tevékenységénél működjön közre, majd írjon róla jelentést a nádornak.

Átírva a vasvári káptalan 1383. október 7-i oklevelében, 25. szám (keltezés: -9. sor).

Elizabet, Dei gratia regina Hungarie, Polonie, Dalmatie etc., fidelibus suis, capitulo ecclesie Castriferrei, salutem et gratiam. Cum cause inter cives et hospites nostros de Kurmend ab una, et condam magistrum Iohannem filium Thome de Gvnyu ac subsequenter Sigismundum, filium eiusdem puerum parte ex altera iuxta continentias litterarum domini palatini adiudicatoriarum et capituli Iauriensis exinde rescriptionalium pretextu cuiusdam particule terre et feneti in Raba diu actenus [*sic!*] ventilate absque ulteriori iudiciario strepitu finem inponi celerem et congruum cupiamus, prehabita super hoc cum prelatis et baronibus nostris deliberatione matura fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente dominus Mychael prepositus ecclesie vestre predicte, regius de curia nostra, necnon magister Nicolaus filius Nicolai de Haholth, dicti domini palatini, homines ad id specialiter deputati et transmissi secundo die festi beati Mychaelis archangeli nunc venturo [1383. szeptember 30.] ad facies predicte terre et feneti Raba necnon terre prefati Sigismundi Vamusfeulde vocate vicinis et commetaneis earundem universis legitime convocatis religiosoque viro, fratre Paulo abbate de Beel, procuratore nostro legitimo, ac iudice et civibus prenotatis, Sigismundo nichilominus prenotato vel suo officiali seu aliis certis hominibus eiusdem presentibus accedendo et eas reambulando, si diligenter perlectis et consideratis instrumentorum utriusque partis in prelibatis litteris palatinalibus adiudicatorialibus per ipsas partes vel earum alteram illic exhibendis sensualiter conscriptorum continentis et vigore pretactam terre et feneti particulam inter partes litigiosam predicte civitati nostre Kurmend iuste attinere, dicteque terre Vamusfeulde nunquam contiguari, seu ad eandem nequaquam spectare debere invenerint evidentem, tunc ipsam eidem civitati et perconsequens civibus et hospitibus antedictis, si vero eandem non ipsi civitati competere, sed predicte terre Vamusfeulde metis et limitibus includi, et secundum series instrumentorum preallegatorum ad ipsam terram Vamusfeulde nuncupatam pertinere viderint et comperierint loculenter, tunc eandem prefato Sigismundo statuante et committant perpetuo possidendam metis in locis necessariis elevatis neutrius partis nec aliorum quorumvis contradictionibus

obviare valentibus in premissis; et post hec stationis huiusmodi in omnium premissorum seriem cum metarum cursibus predicto domino palatino ad octavas predicti festi beati Mychaelis archangeli [1383. október 6.], ut fuerit expediens, rescribatis. Datum Albe, tertio die festi nativitatis Virginis gloriose²⁵ anno Domini M^{mo} CCC^{mo} octuagesimo tertio.

25.

Vasvár, 1383. október 7.

A vasvári káptalan jelenti Garai Miklós nádornak, hogy az Erzsébet királyné parancsában (ld. 24. szám) foglaltak 1383. szeptember 30-án megtörténtek, a kérdéses Rába menti kaszáló Körmend városnak ítéltetett és a jelentésben leírt határral a városnak iktatott.

Átírva Garai Miklós nádor 1383. október 28-i oklevelében, 26. szám (keltezés: -2.; -8.; -9. sorok).

Magnifico viro, domino Nicolao de Gara, regni Hungarie palatino et iudici Comanorum, domino et amico ipsorum honorando, capitulum ecclesie Castriferrei debitum amicitie et honoris continuum incrementum. Litteras serenissime principis domine Elyzabet, Dei gratia inclite regine Hungarie, Polonie, Dalmatie etc., domine nostre, immenso cum honore noveritis nos recepisse hunc tenorem continentes: [*Következik Erzsébet királyné oklevele 1383. szeptember 10-éről, ld. 24. szám.*] Et nos ipsius reginalis excellentie preceptis in omnibus fideliter obedire cupientes, ut tenemur, unacum prefatis domino Mychaele, ecclesie nostre preposito, regio de curia reginali, necnon magistro Nicolao filio Nicolai de Haholth, vestro hominibus ad hoc specialiter deputatis et transmissis hominem nostrum, videlicet magistrum Gregorium, socium et concanonicum nostrum, ad premissa peragenda pro testimonio transmisisimus, tandem iidem ad nos reversi, nobis concorditer retulerunt, quod ipsi in dicto secundo die festi beati Mychaelis archangeli proxime preterito [1383. szeptember 30.] ad facies predictarum terre et feneti Raba, necnon terre prefati Sigismundi Vamusfeulde vocate vicinis et commetaneis earundem universis in ibi [*sic!*] legitime convocatis ipsis ac religioso viro, fratre Paulo abbate de Beel, dicte domine nostre regine

²⁵ Csak *glose*-nak írva, a rövidítés lemaradt.

procuratore legitimo, ac iudice et civibus prenotatis necnon officiali ac aliis certis hominibus dicti Sigismundi presentibus accedendo et²⁶ easdem seriatim reambulando dictasque terre et feneti particulas perlectis continentis litteralium instrumentorum partium predictarum in prelibatis litteris palatinalibus adiudicatoriis per prefatos iudicem et cives ac procuratorem inibi²⁷ productorum, conscriptorum et sensualiter intellectis ex causis omnimodis ac perspicuis ad dictam civitatem pertinere nunquamque dicte terre Vamusfeulde contiguari evidenter reperientes eidem civitati et perconsequens dictis civibus et hospitibus harum metarum infrascriptarum cursibus distinctas²⁸ et separatas ab aliorum iuribus possessionariis dicte civitati annectendo statuissent iure ipsis incumbenti perpetuo possidendas, quod primo inciperet in plaga meridionali prope villam Dereske iuxta quendam fluvium Chernech vocatum, ubi magnam arborem kerchy [*sic!*] meta terrea de novo circumfusam pro meta consignassent, abinde directe versus aquilonem eundo per singulas arbores pro metis consignatas pervenissent ad aliam arborem kerchy meta terrea de novo circumfusam a parte inferiori combustam, deinde ad eandem partem eundo quibusdam vepribus transitis pertingeret ad quandam arborem pomi silvestris meta terrea de novo circumfusam, de hinc versus eandem plagam currendo perveniret ad quandam viam, iuxta quam ab aquilone metam terream de novo erexissent, abinde ad eandem partem procedendo pertingeret ad quandam dumum avellanarum meta terrea de novo circumfusum, deinde ad eandem partem eundo in terra arabili metam terream de novo erexissent, ab hinc ad ipsam plagam eundo prope parvam vallem in terra arabili metam terream de novo erexissent, de inde [*sic!*] descendendo in ipsam vallem in dictamque plagam in eadem eundo in capite eiusdem vallis metam terream de novo erexissent, ab hinc in dictam plagam currendo in terra arabili metam terream cumulassent, abinde in dictam plagam perveniret ad fluvium Raba, ubi locum molendini condam Gyelke fuisse asseruissent, ibique metam terream cumulassent, de hinc pertingeret in alveum dicti fluvii Raba,

in quo terminaretur. Datum octavo die termini prenotati anno Domini supradicto.

26.

Visegrád, 1383. október 28.

Garai Miklós nádor Körmend város részére átírta, a városnak előbb Gönyői Tamás fia: János mester, majd utóbb ennek fia: Zsigmond ellen sikerrel folytatott határperében keletkezett oklevelet: 1.) a sajátját 1380. október 21-éről (ld. 15. szám); 2.) a győri káptalanét 1381. augusztus 17-éről (ld. 16. szám); 3.) a pannonhalmi konventét 1383. július 24-éről (ld. 21. szám); 4.) a sajátját 1383. február 15-éről (ld. 18. szám); 5.) a vasvári káptalanét 1383. október 7-éről (ld. 25. szám).

Kissé foltos, de egyébként igen jó állapotú hártyán, Garai Miklós nádor vörös-zöld selyemsodraton függő, természetes színű, kb. 64 mm átmérőjű pecsétjének nagyjából felerésznyi maradvékával. D 274 (83–1–2).

Nos, Nicolaus de Gara, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, memorie commendantes tenore presentium significamus, quibus expedit, universis, quod nobis vigesimo die octavarum festi beati Mychaelis archangeli [*1383. október 25.*] unacum regni proceribus pro faciendo moderativo iudicio causantibus in sede nostra iudiciaria sedentibus vir religiosus, dominus frater Paulus abbas ecclesie de Beel, pro serenissima principe domina Maria, regina Hungarie, Dalmatie, Croatie etc., domina nostra, cum procuratoriis litteris eiusdem unacum Laurentio filio Dankhardi, iudice, et Paulo litterato, cive de Kurmend in nostram veniendo presentiam exhibuerunt nobis quasdam quinque litteras, duas nostras, unam²⁹ adiudicatoriam capitulo Iauriensi directam et secundam prorogationalem, necnon tertiam dicti capituli Iauriensis nobis rescriptionalem, quartamque conventus sancti Martini de Sacromonte Panonie [*sic!*] evocatoriam, et quintam capituli Castriferrei ecclesiarum similiter nobis rescriptionalem tenorum infrascriptorum petentes nos in persona prelibate domine nostre regine, ut easdem litteras de verbo ad verbum litteris nostris privilegialibus inscribi et inseri prefatoque iudici ac universis civibus et hospitibus ipsius domine nostre regine de dicta

²⁶ E szó a sor fölé besúruva.

²⁷ Inkább csak *inbi*-nek írva, rövidítés nélkül.

²⁸ Rövidítés nélkül, csak *distinctas*-nak írva.

²⁹ E szó a sor fölé besúruva.

Kurmend dare dignaremur ad cautelam. Quarum prime, scilicet nostre adiudicatorie littere tenor talis est: *[Következik Garai Miklós nádor oklevele 1380. október 21-éről, ld. 15. szám.]* Secunda vero, videlicet dicti capituli Iauriensis rescriptionalis, verbalem servabat hunc tenorem: *[Következik a győri káptalan oklevele 1381. augusztus 17-éről, ld. 16. szám.]* Tertie siquidem, scilicet predicti conventus sancti Martini, series verbalis dinoscitur *[sic!]* esse talis: *[Következik a pannonhalmi konvent oklevele 1383. július 24-éről, ld. 21. szám.]* Quarte nempe, utpote nostre prorogationalis, series is est: *[Következik Garai Miklós nádor oklevele 1383. február 15-éről, ld. 18. szám.]* Quinte autem et ultime, videlicet dicti capituli Castriferrei, tenor per omnia talis est: *[Következik a vasvári káptalan oklevele 1383. október 7-éről, ld. 25. szám.]* Nos igitur iustis et legitimis petitionibus predictorum domini fratris Pauli, procuratoris memorate domine nostre regine, necnon Laurentii iudicis et Pauli civis de dicta Kurmend, ymo *[sic!]* iustitie anuentes *[sic!]* tenores predictarum quinque litterarum de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali presentibus litteris nostris privilegialibus transsumpti et inseri facientes predictis iudici et iuratis ac universis civibus prelibate domine nostre regine de Kurmend duximus concedendas communi iustitia observata. Datum in Wysegrad, vigesimo tertio die octavarum festi beati Mychaelis archangeli predictarum anno Domini M^{mo} CCC^{mo} octuagesimo tertio prenotato.
Külzete: Civium de Kurmend. *[Más kéztől:]* Metalya.

27.

Visegrád, 1384. február 28.

Garai Miklós nádor utasítja a váradi káptalant, hogy működjön közre a Bihar megyei Pelbárhida birtok Várdai János fia: Domonkos mester részére történő visszafoglalásánál és iktatásánál, illetve az esetleges ellentmondók megidézésénél.

Átírva a váradi káptalan 1384. március 31-i oklevelében, 29. szám (keltezés: -8. sor).

Amicis suis reverendis, capitulo ecclesie Waradiensis Nicolaus de Gara, regni Ungarie palatinus et iudex Comanorum, amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona

magistri Dominici filii Iohannis de Varada, quod quedam possessio Palbarhida vocata apud manus alienas habita in comitatu Bihoriensi existens simul cum tributo in eadem exigii *[sic!]* consueto eidem omni iuris titulo pertinens legitima recaptivatione et ipsi magistro Dominico statutione plurimum indigerent *[sic!]*. Super quo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Emericus filius Nicolai de Mesew vel Thomas de Geget *[sic!]* aut Iohannes de Zolnuk an Michael filius Martini de Ceyke neve Iohannes filius Mathie de Jeke aliis absentibus homo noster ad faciem predictae possessionis Pelbarthyda nominate vicinis et commetaneis suis universis inibi legitime convocatis ad *[sic!]* presentibus accedendo recapiat eandem nomine iuris predicti magistri Dominici filii Iohannis de Varada, recaptivatamque statuatur eandem simul cum tributo et aliis suis universis utilitatibus eidem magistro Dominico eo iure, quo sibi dignoscitur pertinere perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum. Contradictores vero, si qui fuerint, citet ipsos contra annotatum magistrum Dominicum filium Iohannis de Varada nostram in presentiam ad terminum competentem; et post hec ipsius possessionarie recaptivationis et statutionis seriem vel nomina contradictorum et citatorum, si qui fuerint, cum termino assignato nobis amicabiliter rescribatis. Presentes autem propter absentiam magistri Bako, prothonotari *[sic!]* nostri, et sigillorum nostrorum erga ipsum habitorem sigillo eiusdem fecimus consignari. Datum in Vissegrad, in dominica Invocavit anno Domini M^o CCC^{mo} octuagesimo quarto.

28.

Vasvár, 1384. március 4.

A vasvári káptalan Köcski Domonkos fia: András mester kérésére átírja I. (Nagy) Lajos király 1370. május 11-i, ezen András számára javairól szabad rendelkezést engedélyező oklevelét (ld. 13. szám), majd tanúsítja, hogy András mester köcski birtoka egy részét eddigi és ezután teljesítendő szolgálataiért Péter fia: Jánosnak adományozta.

Átírva a vasvári káptalan 1400. július 30-i oklevelében, 48. szám (keltezés: -4. sor). Regesztája: IVÁNYI 11/2. 205.

Nos, capitulum ecclesie Castriferrei, memorie commendamus, quod magister Andreas filius Dominici de Kuchk ad nostram accedendo presentiam exhibuit nobis quosdam litteras serenissimi principis, domini Lodovici, Dei gratia pridem incliti regis Hungarie, Polonie, Dalmatie etc. beate memorie petens nos, ut easdem de verbo ad verbum rescribi et presentibus litteris nostris inseri sigilloque nostro consignari facere dignaremur. Quarum tenor talis est: [Következik I. (Nagy) Lajos király oklevele 1370. május 11-éről, ld. 13. szám.] Quibus exhibitis et presentatis idem magister Andreas oraculo vivevocis [sic!] confessus extitit eomodo, ut ipse unum fundum curie sue in premissa possessione sua ab oriente iuxta vicinitatem Ladislai filii Nicolai de dicta Kuchk habitum cum quadam particula terre in latitudine duorum iugerum terrarum longitudine vero versus aquilonem usque terminos eiusdem possessionis, a meridie vero sex iugeribus terrarum in terra Altalfeuld dicta ac feneto duorum falcastrorum iuxta fenetum dicti Ladislai in premissa possessione sua habitis Iohanni filio Petri, famulo et proximo suo, pro meritoriis eiusdem servitiis, quibus idem indefesse sibi studuit complacere, dedisset, donasset et contulisset iure perpetuo et irrevocabiliter in filios filiorum et heredum per heredes possidere, tenere pariter et habere, ymmo dedit, donavit et contulit coram nobis istomodo, ut idem Iohannes filius Petri sibi in ibi [sic!] residendo vel suo filio servire teneatur testimonio presentium mediante. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras nostras privilegiales pendenti sigillo nostro consignatas medioque alphabeto intercisas. Datum feria sexta proxima post dominicam Invocavit anno Domini M^o CCC^{mo} octuagesimo quarto honorabili viro, domino Mychaele preposito, viris discretis magistris Petro cantore, Nicolao custode, Iohanne decano ceterisque canonicis ecclesie nostre existentibus.

29.

Várad, 1384. március 31.

A váradai káptalan jelenti Garai Miklós nádornak, hogy Pelbárhida birtok Várdai János fia: Domonkos mester részére a nádor parancsára (ld. 27. szám) megkísérelt visszafoglalásának és iktatásának Gyapolyi Miklós fia: István ellentmondott, akit így a nádor elé megidézték.

Szakadozott, lyukas, de restaurált papíroklevél, hátán a káptalan hajdan záró, mandorla alakú pecsétjének csekély maradványaival. D 275 (72–1–25).

Magnifico viro, domino [Nicolao]³⁰ de Gara, regni Ungarie palatino et iudici Comanorum, capitulum ecclesie Waradiensis amicitiam paratam cum honore. Noveritis nos litteras vestras recepisse in hec verba: [Következik Garai Miklós nádor oklevele 1384. február 28-áról, ld. 27. szám.] Nos itaque petitionibus vestre magnificentie gratum prebentes assensum unacum predicto Thoma de Gegen, homine vestro, nostrum hominem, Stephanum clericum chori ecclesie nostre ad premissa fideliter exsequenda duximus pro testimonio destinandum, qui demum ad nos exinde reversi nobis concorditer retulerunt, quod cum ipsi feria quarta proxima post dominicam Iudica proxime preteritam [1384. március 30.] ad faciem predictae possessionis Pelbarthyda personaliter accedentes eandem possessionem Pelbarthyda unacum tributo in eadem habito vicinis et commetaneis convocatis nomine iuris predicti magistri Dominici recaptivare et eidem statuere voluissent, Stephanus filius Nicolai de Gyapol ipsis contradictionis velamine obviasset, propter quod ipsi ibidem et eodem die [1384. március 30.] dictum Stephanum filium [Nicolai]³¹ ad octavas festi beati Georgii martyris nunc venturas [1384. május 1.] contra prefatum magistrum Dominicum filium Iohannis de Varada in vestre magnificentie presentiam citavissent rationem contradictionis redditurum. Datum feria quinta proxima ante dominicam Ramispalmarum [sic!] anno Domini supradicto.

Külzetén két egykorú szöveg található. 1.) Az oklevél írójának kezétől, középtűt, az oklevél hosszabbik élével párhuzamosan: Domino palatino. [Lejebb:] Pro magistro Dominico filio Iohannis de Varada contra Stephanum filium Nicolai de Gyapol super contradictione stationis et recaptivationis possessionis Pelbarthida ad octavas festi beati Georgii martyris. [Lejebb:] Citatoria. 2.) Más kéztől, a hátlap bal szélén, az oklevél rövidebbik élével párhuzamosan, a per további menetére vonatkozó feljegyzések: Pro actore Mathe de Jeke cum

³⁰ E szó kiszakadt.

³¹ E szó kiszakadt.

Lelez; capitulo ut intra; homo regius Thomas filius Maroth de Gegen vel Iohannes filius Mathie de Jeyke aut³² Byhoriensis³³ Emericus filius Nicolai de Mezeu sin Iohannes filius Thome de Zolnuk, Laurentius vel Emericus filii Capolch de Apaty, Petrus filius Abram de Zor Rozuad.

30.

Arad, 1384. december 14.

Az aradi káptalan előtt Ágoston fia: András – felesége: Klára és fia: László nevében is – eltölti a Gacsalkéri Balázst és fiait: Sebestyén deákat, Istvánt és Benedeket néhai Syke főesperesnek a Fehér-Körösön épült, Zaránd birtok területén lévő malmainak elfoglalásától.

Ép papíroklevél, hátán középpűt a káptalan nem záró, természetes színű, mandorla alakú, kb. 49x32 mm-es pecsétjének maradványaival. D 9012 (a HHStA-ban regisztrált eredeti jelzet: 98–22–25; az oklevélen eredetileg Cista 49., Fas. 22. N. 25. volt olvasható).

Nos, capitulum ecclesie Orodienensis, memorie commendamus, quod Andreas filius Augustini in personis domine Clare, consortis, et Ladislai, filii suorum ad nostram veniendo presentiam Sebastianum litteratum, Stephanum et Benedictum filios Blasi [sic!] de Gachalkery ac etiam eundem Blasium necnon alios quoslibet ab occupatione molendinorum condam magistri Syke archidiaconi in fluvio Feiepkeres³⁴ in territorio [sic!] possessionis Zarand vocate existentium ac se ipsos in eadem quovis quesito colore intromissione, ac ipsam pro se ipsis perpetuatione et perpetui factione facta vel fienda prohibuit contradicendo et contradixit inhibendo coram nobis. Datum secundo die festi beate Lucie virginis et martyris anno Domini M^o CCC^o LXXX° quarto.

31.

Visegrád, 1385. szeptember 9.

Losonci István fia: László és Albert oklevele arról, hogy Ormányban és Oroszfaluban lévő birtokrészeket rokonuk, Tamás fia: Dénes máskfalui és lehotai birtokrészeiért elcserélték.

³² E szó után kihúzva: *Nicolaus*.

³³ E szó a sor fölé besúruva.

³⁴ A Fehérkörös szó első *r* betűje így, görög *rhó* (*p*) betűvel írva.

Restaurált papíroklevél. A pecsétleíráshoz: a pecsét enyhén ívelt oldalú háromszögű pajzs alakú; magassága 36, szélessége 30 mm; a nyílt oklevél hátán középpűt található; *legenda*-ja a heraldikai jobb sarokban kezdődik. D 276 (a HHStA-ban regisztrált eredeti jelzet: 98–10–16, a BÁNFFY I-ben: 98–6–16; ez utóbbi tűnik jónak). Kiadása: BÁNFFY I. 376–377.

– A 376. oldal -12. sorában „*Morusii*” helyett „*Morussy*”;

– a 376. oldal -6. sorában „*Dyonisio*” helyett „*Dyonissio*”;

– a 376. oldal -2. sorában „*retractari*” helyett talán „*retractare*”³⁵;

– a 377. oldal 4. sorában „*lxxx^{mo}*” helyett „*lxxx*” (rövidítés nélkül) olvasandó szerintem.

32.

Buda, 1386. január 19.

II. (Kis) Károly király utasítja a vasvári káptalant, hogy Varsányi Irmusd fia: László Vas megyei Varsány (Vossan), valamint Veszprém megyei Kamond (Kamund) és Videp (Vydep) birtokainak határjárásánál működjön közre.

Átírva a vasvári káptalan – a másolatban helytelenül 1386. február 10-i keltezésű – jelentésében, 35. szám. Regesztái: IVÁNYI 11/2. 207.; SÜTTŐ: Anjou-Magyarország II. 314.

33.

Buda, 1386. január 24.

II. (Kis) Károly király Losonci István fia: Lászlónak adományozza a Zemplén megyei Újlakot.

Hártyán, szöveg alatt a király titkospecsétjének nyomaival. D 278 (a HHStA-ban regisztrált eredeti jelzet: 97–6–1, a BÁNFFY I-ben: 97–6–8; ez utóbbi tűnik jónak). Kiadása: BÁNFFY I. 378–379.

– A 379. oldal 2. sorában „*imo*” helyett „*ymmo*” olvasandó szerintem.

34.

Buda, 1386. január 24.³⁶

Erzsébet királyné Losonci István fia: Lászlónak adományozza a Zemplén megyei Újlakot.

Hártyán, szöveg alatt a királyné hajdan papírfelzetes, vörös viaszú gyűrűspecsétjével. A pecsét

³⁵ Bizonytalan rövidítéssel.

³⁶ Talán antedatált, vö. SÜTTŐ: Anjou-Magyarország I. 24–25., 108.

alatti kancelláriai jegyzet megegyezik az oklevél jobb felső sarkában olvashatóval. D 277 (97–3–2). Kiadása: BÀNFFY I. 379–380.

35.

Vasvár, 1386. február 10. (helyesen: február 9.)

A vasvári káptalan jelentése II. (Kis) Károly királynak Varsányi Irmusd fia: László Kamond (Kamund) és Videp (Vydep) birtokainak 1386. január 31-én a király parancsára (ld. 32. szám) történt, ellentmondás nélküli határjárásáról és iktatásáról.

A jelentés eredetije: Vas Megyei Levéltár, Vasvár-szombathelyi káptalan országos levéltára, metales 11–12, ennek fényképe a Magyar Országos Levéltárban: Diplomatikai Fényképgyűjtemény 262647. A vasvári káptalan ezen példányról készített igen gyenge, 1747. június 22-i hiteles másolata szintén az Országos Levéltárban: DL 7187. Ezzel a példánnyal rokon az Erdődy-levéltár XVIII. századi, papírra írt, kivonatos egyszerű másolata: D 10031 (53–2–17).³⁷ Az oklevél regesztái: IVÁNYI 11/2. 208.; SÜTTŐ: Anjou-Magyarország II. 314.

36.

Buda, 1386. április 1.

Mária királynő megparancsolja a váci káptalannak, hogy működjön közre a Losonci István fia: István mestert királynői adományból megillető, Szanda vártól elszakított, Nógrád megyei Patak birtok István mester részére történő iktatásánál.

Átírva a váci káptalan 1386. április 8-i oklevelében, 37. szám (keltezés: -10–9. sorok).

Maria, Dei gratia regina Hungarie, Dalmatie, Croatie etc., fidelibus suis, capitulo Wachiensis³⁸ salutem et gratiam. Dicit nobis fidelis noster, magister Stephanus filius Stephani de Losonch, quod nos quandam possessionem nostram Patak vocatam in comitatu Neugradiensi existentem a castro nostro Zunda nuncupato exemptam sibi mediantibus aliis litteris nostris vigorosis perpetuo contulissemus, in cuius dominium legitime [sic!] vellet introire, si contradictio cuiuspiam sibi non

obviaret in hac parte. Super quo fidelitati vestre mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente magister Iohannes filius Petri de Almus, aule nostre iuvenis, ad id specialiter de curia nostra transmissus ad faciem prefate possessionis vicinis et commetaneis suis universis inibi legitime [sic!] convocatis et presentibus accedendo introducat eundem magistrum Stephanum in dominium eiusdem, statuatque ipsam eidem magistro Stephano premissis titulo nostre collationis perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum. Contradictores vero, si qui fuerint, citet ipsos contra annotatum magistrum Stephanum in nostram presentiam ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros; et post hec seriem premissorum, ut fuerit expediens, nobis fideliter rescribatis. Datum Bude, in dominica Letare anno Domini millesimo CCC^{mo} LXXXmo sexto.

37.

Vác, 1386. április 8.

A váci káptalan jelentése Mária királynőnek a Nógrád megyei Patak birtok Losonci István fia: István mester részére a királynő parancsára (ld. 36. szám) történt, ellentmondás nélküli iktatásáról.

Szakadozott, lyukas, foltos de restaurált papíroklevél, hátán a váci káptalan hajdan záró, természetes színű, kb. 46 mm átmérőjű kerek pecsétjének maradványával. D 279 (96–24–00).

Serenissime principi, domine ipsorum, domine Marie, Dei gratia inclite regine Hungarie, Dalmatie, Croatie etc., capitulum ecclesie Wachiensis orationum suffragia devotarum. Noverit vestra sublimitas nos litteras vestras introductorias simul et statutorias minori sigillo vestro consignatas nobis pro parte magistri Stephani filii Stephani de Losonch directas omnimoda reverentia recepisse in hec verba: [Következik Mária királynő oklevele 1386. április 1-jéről, ld. 36. szám.] Nos igitur mandatis vestre sublimitatis obedire cupientes semper, ut tenemur, unacum prefato magistro Iohanne filio Petri de Almus, predicta [sic!] aule vestre iuvene, ad infrascriptam statutionem faciendam de curia vestra specialiter transmissis, hominem et discretum virum [sic!], Martinum archidiaconum Chengradiensem [sic!], concanonicum nostrum ad infrascriptam

³⁷ A keltezés is rosszul másolva: a 10. die f. IV. ante purif. Marie helyett f. V. áll a másolatban.

³⁸ Csak így, ecclesie nélkül.

stationem faciendam pro nostro testimonio transmisimus fidedignum, qui demum ad nos reversi nobis consona voce retulerunt, quod idem magister Iohannes, homo vester, presente eodem [nostro]³⁹ testimonio [feria]⁴⁰ secunda proxima post predictam dominicam Letare de novo preteritam [1386. április 2.] ad faciem prefate possessionis Patak vocate vicinis et commetaneis suis universis inibi legitime [sic!] convocatis et presentibus accedendo introduxisset eundem magistrum Stephanum in dominium eiusdem statuissetque ipsam eidem magistro Stephano premissa titulo vestre collationis perpetuo possidendam in facie eiusdem possessionis legitimis [sic!] diebus⁴¹ et continuis⁴² permanendo⁴³ nullo penitus contradictore inibi apparente.⁴⁴ Datum septimo die diei stationis predictae, anno ut supra.

Külzete: Domine Marie regine pro magistro Stephano filio Stephani de Losonch statutoria.

38.

Győr, 1386. április 30.

Mária királynő Losonci István fia: István mester kérésére a Nógrád megyei Gács melletti hegyen vár építését engedélyezi.

Hártyán, szöveg alatt a királynő hajdan felzetes titkospecsétjével, annak maradványai alatt a szöveg élén állóval alighanem megegyező cancelláriai jegyzettel. D 280 (a HHStA-ban regisztrált eredeti jelzet: 96–23–11, a BÁNFFY I-ben: 96–25–11; ez utóbbi tűnik jónak). Kiadása: BÁNFFY I. 384–385.

39.

Buda, 1386. június 1.⁴⁵

Zsigmond brandenburgi örgróf Losonci Dezső fia: László erdélyi vajdának, rokonainak és familiárisainak megbocsát, ígérve, hogy őket megőrzi minden javaikban, amit a szent királyoktól, különösképp pedig Lajos királytól és Mária királynőtől nyertek.

Hártyán; a kiadásban említett hártyszalagnak és pecsétnek már nyoma sincs. D 281 (28–12–2). Regesztája: IVÁNYI 11/2. 212. p., kiadása: BÁNFFY I. 385–386.

– A 385. oldal 24. sorában „*unquam*” helyett „*umquam*”;

– a 386. oldal 2. sorában „*conservari*” helyett „*conservary*” olvasandó szerintem.

40.

Buda, 1386. június 4.⁴⁶

Zsigmond brandenburgi örgróf Ellerbach János és Bertoldot felveszi familiáris-ai közé, évi 1500 aranyforintot rendelve nekik magyarországi kamarájából.

Ép hártyaoklevél; szintén ép Zsigmond hártyszalagon függő, természetes színű fészekbe nyomott, vörös viaszú, örgrófi kisebb pecsétje. D 10032 (50–1–8). Regesztája: IVÁNYI 11/2. 213.

Sigismundus, Dei gratia marchio Brandenburgensis [sic!], sacri Romani imperii archicamerarius, notum facimus tenore presentium universis, quod nos habita consideratione quamplurimis strenuis et famosis actibus [sic!] nobilium ac strennuorum virorum, dominorum Iohannis et Perchtoldi de Ellerbach, quibus ipsos experimento evidenti cognovimus⁴⁷ legales et famosos, ipsos in nostros familiares duximus recipiendum et recipimus, ac in numerum et cetum aliorum nostrorum familiarium assumimus, volentes, ut

³⁹ E szó kiszakadt.

⁴⁰ E szó kiszakadt.

⁴¹ E szó előtt felületesen kitörölve: *dei*.

⁴² E szó előtt felületesen kitörölve: *conf*.

⁴³ E szó előtt kihúzza: *ibidem*.

⁴⁴ Az utolsó öt szó a sor fölé besúrvva.

⁴⁵ Bizonyosan antedatálva, az archontológiai adatok és Zsigmond *intitulatio*-ja alapján 1386. szeptember közepe és november közepe között kelt, vö. SÜTTŐ: Anjou-Magyarország I. 147–148. és 158–159.

⁴⁶ Az oklevél keltezésének helye és ideje egyszerre aligha felelnek meg kibocsátása valós körülményeinek, ld. SÜTTŐ: Anjou-Magyarország I. 135., valamint feljebb a 39. számú oklevelet.

⁴⁷ Inkább valamiféle *cogarovimus*-nak írva: talán az oklevél szép külalakját féltve írója restellte kihúzni az oda nem illő *a*-t, hanem inkább *n* betűvé fejlesztette.

ipsi universis honoribus, gratiis et prerogativis, quibus ceteri nostri familiares gaudent, frui debeant et potiri. Sed ut iidem dominus [*sic!*] Iohannes et Perchtoldus nostris obsequiis valeant et possint atque debeant eo decentius et fidelius insudare, deputamus ipsis singulis annis in festo beati Georgii martyris [*április 24.*] mille et quingentos florenos aureos ratione sallarii de camera nostra hic in Ungaria, quamdiu in nostris obsequiis perseverabunt, provenire, in dicto festo beati Georgii martyris proxime venturo [*1387. április 24.*] inchoando et sic ulterius continuando usque beneplacitum nostre voluntatis presentium litterarum nostrarum testimonio mediante. Datum Bude, feria secunda proxima post festum ascensionis Domini anno eiusdem M^o CCC^o LXXX° VI^{to}.⁴⁸

41.

Buda, 1386. július 26.⁴⁹

Zsigmond brandenburgi őrgróf Zámbo Miklós tárnokmesternek adományozza Apácasomló várát, egyszersmind kifejezve szándékát, hogy a királynék részéről is elő kívánja mozdítani ezen adománytételt.

Restaurálatlan, lyukas, penészes, főleg alsó részén ibolyántúli megvilágításra szoruló hártya; vörös-zöld selyemsodraton Zsigmond papirba csomagolt, darabokra tört brandenburgi lovaspecsétjének maradványaival és a pecsét hátoldalán *contrasigillum*-ként Zsigmond vörös viaszú őrgrófi kisebb pecsétjével. D 10033 (53–2–18). Regesztája: IVÁNYI 11/2. 214.

Nos, Sigismundus, Dei gratia marchio Brandenburgensis [*sic!*], sacri Romani imperii archicamerarius etc., memorie commendamus tenore presentium significantes, quibus expedit, universis, quod habito respectu ad grata et fidelia obsequia nostri fidelis dilecti, magnifici viri Nicolai Zambo, tavarnicorum regalium

magistri, quibus ipse olim serenissimo domino Lodovico, regi Hungarie, patri nostro carissimo felicis memorie, preclarissimis dominabus Marie, consorti, et Elizabeth, matri nostris amantissimis nobisque sub diversitate loci et temporis in cunctis agendis sollicitudine sollerti hactenus complacuit, complacet de presenti [*sic!*], et ferventius complacere anhelat in futurum, ut ad nostros et ipsarum dominarum reginarum famulatus diligentius animetur, et premium de preteritis obsequiis sibi sentiat aliquale, eidem magistro Nicolao Zambo et suis heredibus legitimis [*sic!*] castrum Apachasomlyo vocatum cum universis suis pertinentiis, quibuscumque nominibus nuncupentur, nullis penitus demptis duximus conferendum, ymo [*sic!*] facultate nobis incumbenti damus, donamus et conferimus perpetuo et irrevocabiliter habendum, tenendum, possidendum et sub consuetudine regni Hungarie pacifice conservandum, ita tamen, quod idem magister Nicolaus Zambo sique heredes cum dicto castro universis obsequiis, famulatibus, obedienciis et reverenciis eundem respectum ad regiam maiestatem et nos ac coronam sacram regni Hungarie habere debet et fideliter tenere, quem ceteri barones et nobiles castra similia habentes habent et tenentur [*sic!*] debitam fidelitatem observantes. Volumus etiam erga ipsas dominas reginas instantiis promoturis efficere, ut eidem magistro Nicolao Zambo et suis heredibus dictum castrum similiter dabunt perpetuo et donabunt, harum nostrarum, quibus sigillum nostrum est apensum [*sic!*], testimonio litterarum. Datum Bude, in crastino festi beati Iacobi apostoli anno Domini M^o CCC^o octogesimo sexto.

42.

Buda, 1386. augusztus 22.

Zsigmond brandenburgi őrgróf tudatja Temes és Csanád megyékkel, hogy Losonci István fiait: Lászlót és Istvánt ispánjukká tette; megparancsolja, hogy nekik engedelmeskedjenek, a királynék és őellene lázadóknak ispánjaikkal együtt minél többet ártsanak; valamint meghagyja néhai Garai Miklós nádor várnagyainak, hogy Lugos, Sebes, Somlyó (azaz Kissomlyó vagy Mezősomlyó) és Érsomlyó várakat adják át Losonci Lászlónak és Istvánnak.

Papírra írt nyílt oklevél, a hajtások mentén kissé kiszakadozva. Szöveg alatt középpütt Zsigmond

⁴⁸ Az oklevelet felhasználta már SZEKFŰ GYULA is (Serviensek és familiarisok. Vázlat a középkori alkotmány- és közigazgatástörténet köréből. Budapest, 1912. [Értekezések a történelmi tudományok köréből, 23. kötet, Budapest, 1915. 75–196.] 82.); ő a jelzetet lad. 50. fasc. 4/8-nak látta; keltezését 1386. május 20-ra tette (*f. II. post ascensionis* egyébként 1387-ben esne május 20-ára); végül azt az állítást, hogy János és Bertold „egyenként évi 1500 fítot” kaptak volna, a szöveg (*deputamus ipsis singulis annis*) nem támasztja alá.

⁴⁹ Valószínűleg antedatált, ld. feljebb a 39. és 40. számú okleveleket.

papírfelzetes, vörös viaszú őgrófi kisebb pecsétje, megerősítve vékony, átfűzött papírcsíkokkal. D 9013 (98–27–2; korábban: Cistula 49 – Fas 27 – N^o2). Kiadása: PESTY FRIGYES: Krassó vármegye története. III. kötet: Oklevéltár (1230-1518.) Budapest, 1882. 164. (itt eredeti jelzete: Cista 49. fasc. 27. No. 2.); regesztája: BÁNFFY I. 386. (itt eredeti jelzete: lad. 96. fasc. 27. no. 2.).

– A -10. sorban „*similer*” helyett „*similiter*”;
– a -9. sorban „*distincte*” helyett „*districte*”;
– a -6. sorban „*remitere*” helyett „*remittere*” olvasandó szerintem.

43.

Pásztó, 1386. november 12.

Zsigmond brandenburgi őgróf, Magyarország ura és oltalmazója Losonci István fiainak: Lászlónak és Istvánnak Becse várát igéri.

Hártyán, szöveg alatt Zsigmond hajdan felzetes, vörös viaszú őgrófi kisebb pecsétjével. Kanceláriai jegyzet valószínűleg a pecsét alatt sem volt (a pecséttartó hártycsíkknál kitöredezett viasz alatt nincs semmi). D 282 (96–28–6). Kiadása: BÁNFFY I. 386–387.

– A 386. oldal -3. sorában „*marchio Brandenburgensis*” helyett „*marchio marchio [sic!] Brandenburgensis*”;
– a 387. oldal 1. sorában „*Hungariae memoriae*” helyett „*Hungarie etc. memorie*” olvasandó szerintem.

44.

Kapronca, 1387. január 15.

Zsigmond brandenburgi őgróf, Magyarország kapitánya az általa Losonci István fiainak: László és István szörényi bánoknak adományozott Pankota várának iktatását parancsolja meg a csanádi káptalannak.

Átírva a csanádi káptalan 1387. február 27-i oklevelében, 45. szám (keltezés: 10–11. sor).

Sigismundus, Dei gratia marchio Brandemburgensis [*sic!*], sacri Romani imperii archycamararius, necnon regni Hungarie capitaneus etc., fidelibus suis, capitulo ecclesie Chanadiensis, salutem et gratiam. Quia nos castrum Pankantha [*sic!*] vocatum cum suis iuribus viris magnificis Ladislao et Stephano filiis Stephani de Losonch, banis Zeurimiensibus [*sic!*] pro eorum fidelibus servitiis aliis nostris

litteris mediantibus contulimus perpetuo, ideo mandamus fidelitati vestre firmiter et districte, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Dyonisius filius Andree de Egred, aule nostre iuvenis, de curia nostra specialiter transmissus ad faciem dicti castrum pertinentiarum vicinis et⁵⁰ commetaneis suis inibi legitime [*sic!*] convocatis et presentibus accedendo statuat ipsum castrum cum suis iuribus eisdem Ladislao et Stephano banis perpetuo possidendum premissis iure ipsis attinentes [*sic!*], si non fuerit contradictum. Contradictores vero, si qui extiterint, evocet ipsos contra dictos banos in nostram presentiam ad terminum competentem, rationem contradictionis eorum reddituros efficacem; et post hec omnium premissorum seriem, ut fuerit expediens, nobis fideliter rescribatis. Datum in Kaprancha, feria tertia proxima post octavam diem festi epiphaniarum Domini anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} LXXX^{mo} septimo.

45.

Csanád, 1387. február 27.

A csanádi káptalan jelentése Zsigmond brandenburgi őgrófnak, Magyarország kapitányának, Pankota vára Losonci István fiainak: László és István szörényi bánoknak Zsigmond 1387. január 15-i parancsára (ld. 44. szám) történt iktatásáról.

Ép papíroklevél, hátán kétoldalt a káptalan hajdan záró, természetes színű, kb. 49 mm átmérőjű kerek pecsétjének csekély maradványaival. D 283 (a HHStA-ban regisztrált eredeti jelzet: 98–19–19; az oklevélen eredetileg Cista 49., Fas. 19. N. 19. volt olvasható; újabb ceruzás jelzetezése: Ladula 19 fas 19).

Serenissimo principi, domino eorum, Sigismundo, Dei gratia marchioni Brandenburgensi, sacri Romani imperii archycamarario, necnon regni Hungarie capitaneo, capitulum ecclesie Chanadiensis orationes in Domino sedulas et devotas perpetua cum fidelitate. Litteras vestre serenitatis omni cum reverentia recepimus in hec verba: [*Következik Zsigmond 1387. január 15-i oklevele, ld. 44. szám.*] Nos igitur preceptis serenitatis vestre

⁵⁰ Az et előtt kihúzott *con* rövidítés, nyilván a *commetaneis*-ből.

humiliter obedire cupientes, ut tenemur, unacum prefato Dyonisio filio Andree de Egred, aule vestre iuvene de curia vestra specialiter transmissio nostrum misimus hominem, videlicet discretum virum, dominum Bertrandum, archydiaconum Orodensem, fratrem et concanonicum nostrum pro testimonio fidedignum, ad premissa singula fideliter peragenda, qui tandem abinde ad nos reversi nobis concorditer retulerunt, quod idem homo vester dicto testimonio nostro presente in die cinerum proxime nunc preterita [1387. február 20.] ad faciem predicti castri Pankatha nominati et pertinentiarum ipsius vicinis et commetaneis suis universis inibi legitime [sic!] convocatis et presentibus accedendo statuisset ipsum castrum cum dictis suis pertinentiis et iuribus universis eisdem dominis Ladislao et Stephano banis perpetuo possidendum nullo penitus contradictore tam in facie eiusdem, quam etiam nostri in presentia comparrente [sic!] diebus legitimis [sic!] expectando. Datum feria quarta proxima post dominicam Invocavit anno Domini prenotato.

Külzete: Serenissimo principi, domino eorum, Sigismundo, Dei gratia marchioni Brandenburgensi [sic!], sacri Romani imperii archycamarario, necnon regni Hungarie capitaneo etc., pro magnificis viris dominis Ladislao et Stephano filiis Stephani de Lossonch, banis Zeurimiensibus [sic!], super castro Pankatha vocato. [Lejjebb:] Statutoria.

46.

Temesvár, 1387. március 3.

Losonci István fia: István szörényi bán, temesi és csanádi ispán meghagyja sajtói jobbágyainak, hogy káplánját, Bálintot, akit plébánosukká tett, tisztelettel fogadják.

Restaurált papíroklevél, szöveg alatt szinte teljesen lepergett, természetes színű, 24-25 mm átmérőjű kerek pecsét nyomával. D 284 (28–10–1). Regesztája: IVÁNYI 11/2. 216. kiadása: BÁNFFY I. 389.

– A 7. sorban „comitatus” helyett „comitatum”;

– a 8. sorban „iobagionibus” helyett „iobagionis [sic!]”;

– a 17. sorban „comittimus” helyett „committimus” olvasandó szerintem.

47.

Várad, 1387. március 30.

A váradi káptalan tanúsítványa a váradi Szent Anna-kolostor apácája, Pelbárthidai Klára, illetve az ő Pelbárthidán lévő birtokrészének bérlői közti megegyezésről.

Restaurált páiroklevél, hátán középpűt a káptalan nem záró, természetes színű, mandorla alakú, kb. 56x37 mm-es pecsétjének maradványával.

Nos, capitulum ecclesie Waradiensis, significamus tenore presentium, quibus expedit, universis, quod cum nos ad instantem petitionem religiose domine, Clare de Pelbarthyda, sanctimonialis claustris sancte Anne de Waradino, honorabilem virum, dominum Stephanum cantorem ecclesie nostre predictae, concanonicum et decanum nostrum ad videndum et audiendum confessionem eiusdem domine Clare duxissemus transmittendum, tandem idem ad nos exinde reversus nobis retulit istomodo, quod eadem domina Clara Petrum de Peleznek et suos heredes super censibus et pretiis, quibus portionem suam possessionariam in predicta possessione Pelbarthyda habitam eidem Petro arrendasset [sic!] et colloquasset, et specialiter Ladislaum filium Iohannis de eadem Peleznek et Stephanum filium Nicolai de Gyapol reddidisset et commisisset expeditos tali modo, quod idem Ladislaus et Stephanus pro dictis censibus et pretiis eidem domine Clare quatuordecim florenos pro quolibet uno floreno centum denarios numerando in duobus terminis infrascriptis, septem videlicet in octavis festi beati Georgii martyris [1387. május 1.], et alios septem in octavis festi penthecostes [1387. június 2.], terminis scilicet proxime et consequenter occurrentibus solvere tenerentur coram nobis, ubi autem aliquam predictarum solutionum facere non curarent vel non possent, extunc in pena duppli ipsius solutionis convincerentur eo facto [sic!], promittentes et obligantes se prescripti Ladislaus filius Iohannis de Peleznek et Stephanus filius Nicolai de Gyapol et suos heredes, ut amodo et deinceps eadem domina Clara dictam suam portionem possessionariam cuicunque maluerit et quomodocunque liberam haberet arrendandi et colloquandi facultatem, iobagionesque et officiales eiusdem in eadem portione possessionaria nulla molestatione et inpetitione perturbarent. Si autem quocumque modo eiusdem iobagiones et officiales suos per se vel

per alios inpedirent seu inpediri facerent, extunc in pena potentialis duelli convicti haberentur eofacto, ad quod se iidem Ladislaus et Stephanus coram nobis sponte obligarunt. Datum sabbato proximo ante dominicam Ramispalmarum [sic!] anno Domini M^{mo} CCC^o LXXX^{mo} septimo.

48.

Vasvár, 1400. július 30.

A vasvári káptalan írásos királyi parancsra előkeresi [Kápolnai] Mihály veszprémi püspök, kincstartó és kápolnaispán Köcsk birtokra vonatkozó okleveleit, majd a megtaláltak egyikét, azaz saját 1384. március 4-i kiadványát (ld. 28. szám), át is írja.

Igen jó állapotú hártván, a káptalan zöld selyemsodraton függő, természetes színű, kb. 50 mm átmérőjű, teljesen elmosódott ábrájú és köriratú pecsétjével. D 10046 (53–2–14). Regesztája: IVÁNYI 11/3. 2.

Nos, capitulum ecclesie Castriferrei, memorie commendamus, quod nos de regio litteratorio edicto nobis in hac parte iniuncto litteralia instrumenta venerabilis in Christo patris et domini, domini Mychaelis, episcopi ecclesie Wesprimiensis thesaurarii et comitis capelle regie maiestatis factum possessionis Kuchk vocate tangencia in sacristia seu conservatorio ecclesie nostre diligenter requiri et reinveniri fecimus, quorum unius requisiti et reinventi tenor talis est: [Következik a vasvári káptalan 1384. március 4-i oklevele, ld. 28. szám.] Nos enim ipsius preceptis in omnibus fideliter obedire cupientes, ut tenemur, tenorem premissi instrumenti requisiti et reinventi de verbo ad verbum rescribi et presentibus litteris nostris inseri, annotato domino episcopo duximus concedendum. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras nostras privilegiales pendenti sigillo nostro consignatas. Datum feria sexta proxima post festum beati Iacobi apostoli anno Domini M^o quadringentesimo honorabili viro, domino Iohanne preposito, viris discretis magistris Petro cantore, Laurentio custode, Petro de Wytunied decano ceterisque canonicis ecclesie nostre existentibus.